

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΒΟΛΟΥ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Η αφηγηματική θεολογία,
η Παράδοση της Εκκλησίας
και η ανθρώπινη ύπαρξη

Ακαδημαϊκό έτος
2018 - 2019

πρόγραμμα
και
παράλληλες
εκδηλώσεις

Η αφηγηματική θεολογία, η Παράδοση της Εκκλησίας και η ανθρώπινη ύπαρξη

Σε μία εποχή ραγδαίων ανακατατάξεων και μεταβολών στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, της μετανεωτερικότητας και της πολυπολιτισμικότητας, η Ορθοδοξία βρίσκεται αντιμέτωπη με ριζικά καινούργιες προκλήσεις, οι οποίες είναι άγνωστες ή έστω πολύ διαφορετικές σε σχέση με την ιστορική της εμπειρία και διαδρομή κατά τις δύο πρώτες χιλιετίες. Παρά τις όποιες, διστακτικές ή μη, απόπειρες διαλόγου και ανοίγματος στην περιβάλλουσα πραγματικότητα, η ορθόδοξη θεολογία εξακολουθεί, κατά κύριο λόγο, να αποφεύγει την κριτική και δημιουργική συνάντηση με τα σύγχρονα ρεύματα της δυτικής φιλοσοφικής και θεολογικής διάνοησης, υιοθετώντας συχνά ερμηνευτικά σχήματα και προτάσεις, που εκφράζουν έναν τουλάχιστον αναχρονιστικό τρόπο προσέγγισης και ερμηνείας του νοήματος και της αλήθειας του είναι και της ιστορίας.

Ανέκαθεν, αλλά ιδίως κατά τη διάρκεια του πρόσφατου παρελθόντος, η αναζήτηση της κατάλληλης ερμηνευτικής μεθόδου για την προσπέλαση της κειμενικής και ιστορικής παράδοσης βρέθηκε στο επίκεντρο, τόσο του θύραθεν, όσο και του θεολογικού προβληματισμού. Απέναντι στην ισχυρή τάση της ακραίας εξειδίκευσης και του κατακερματισμού του κόσμου, όπως και της υποβάθμισης της αυθεντίας των μεγάλων ιστορικών αφηγήσεων από το μετα-νεωτερικό παράδειγμα, οι Εκκλησίες αναζητούν συχνά νέους τρόπους κριτικής πρόσληψης της πραγματικότητας και επικαιροποίησης του μηνύματός τους. Στο πλαίσιο αυτό και λόγω της αλματώδους ανάπτυξης που παρουσιάζει στην εποχή μας, ήδη από τη δεκαετία του '80, η χρήση της αφηγηματικής κριτικής και του αφηγηματικού λόγου που γνωρίζει ήδη άνθηση στις επιστήμες που επεξεργάζονται κείμενα λογοτεχνικά κ.ά., φαίνεται ότι μπορούν να βρουν εφαρμογή και στον χώρο της συστηματικής και φιλοσοφικής θεολογίας γενικότερα και των βιβλικών σπουδών

ειδικότερα. Ο αφηγηματικός τρόπος προσέγγισης της σχετικής κειμενικής παράδοσης δίνει προτεραιότητα στην ανάδειξη του βιωματικού στοιχείου, που στηρίζεται στην εμπειρία της συγκεκριμένης κοινότητας και όχι στην άνωθεν επιβαλλόμενη αυθεντία ενός μεταφυσικού και νοησιαρχικού στοχασμού, λαμβάνοντας έτσι σοβαρά υπ' όψιν όχι μόνο τις διανοητικές ικανότητες ή σωματικές δεξιότητες των ανθρώπων, αλλά πρωτίστως τις ιδιαιτερότητες, τις σωματικές αδυναμίες και τα προβλήματά τους, τον ψυχικό τους κόσμο, τελικά τον «όλον» άνθρωπο, θυμίζοντας εν πολλοίς μία κατεξοχήν πατερική στάση. Πρόκειται για μία αναδυόμενη και πολλά υποσχόμενη κατεύθυνση της θεολογίας, την αφηγηματική θεολογία, η οποία, έχοντας αποκτήσει και μία σχετική αυτοτέλεια, επιχειρεί να προσπελάσει ερμηνευτικά τον πυρήνα του χριστιανικού μηνύματος, όπως αυτός αποτυπώνεται στα βιβλικά, αγιολογικά, λειτουργικά κ.ά. κείμενα των εκκλησιαστικών κοινοτήτων, αξιοποιώντας τον δυναμισμό της αφήγησης, η οποία φαίνεται ότι εκφράζει εξ ορισμού έναν περισσότερο υπαρξιακό τρόπο πρόσληψης, κατανόησης και μετάδοσης των αληθειών της εκάστοτε κοινότητας σχετικά με τον Θεό και τον κόσμο. Μία τέτοια ερμηνευτική πρόταση μοιάζει να βρίσκεται στον αντίποδα της κυρίαρχης, ακόμη και σήμερα στην ανατολική Ορθοδοξία, σχολαστικής προσέγγισης της αλήθειας, η οποία θεμελιώνεται σε ορισμένες *a priori* παραδεδομένες προτάσεις. Αντίθετα, υιοθετεί μία περισσότερο σαρκωτική και εμπειρική προοπτική, η οποία λαμβάνει υπ' όψιν, τις δυνατότητες και ανάγκες συγκεκριμένων ανθρώπων και κοινοτήτων, που καλούνται να διαλεχτούν και τελικά να υποδεχθούν το σωτηριολογικό μήνυμα της Βασιλείας.

Μιλώντας για τη σημασία και την ιδιαίτερη χρησιμότητα της αφήγησης στην ερμηνευτική, αυτή φαίνεται ότι βρίσκει ιδιαίτερα πρόσφορο έδαφος εφαρμογής στην ερμηνεία των κειμένων της Αγίας Γραφής αλλά και σε άλλες όψεις της θεολογίας (ηθική, λατρεία, κ.ά.). Ως αφηγηματικά κείμενα θεωρούνται όλα τα κείμενα τα οποία διηγούνται ή υπονοούν κάποια ιστορία. Με την έννοια αυτή, αφηγηματικά κείμενα θεωρούνται όλα τα βιβλία της Αγίας Γραφής, αλλά και κείμενα που σχετίζονται με βίους αγίων ή και λειτουργικά κείμενα. Στόχος της αφηγηματικής μεθόδου είναι η εξέταση των μορφολογικών, κυρίως, χαρακτηριστικών των αφηγηματικών κειμένων, προκειμένου να έρθουν στην επιφάνεια πτυχές του νοήματος και της αλήθειας που εκφράζουν, όπως επίσης και η επίδραση που ασκούν στους εν δυνάμει αναγνώστες (πιστοί, ανεξαρτήτως εγγραμματοσύνης ή όχι, φυσικής ή όχι ικανότητας, αλλά και ο σύνολος κόσμος, καθώς και ο δημόσιος χώρος), που δεν μπορούν να προσπελαστούν με κλασικούς ερμηνευτικούς τρόπους (λ.χ. η ιστορικο-κριτική μέθοδος). Ένα από τα κεντρικά στοιχεία

που εισάγει η υιοθέτηση της αφήγησης έγκειται στη διάσταση της συγχρονίας, η οποία σε αντιδιαστολή προς τη διαχρονία, θεωρεί το εκάστοτε κείμενο, που εξετάζει ως ένα ενιαίο όλο με συνοχή, λογικό ειρμό και αισθητική αξία, το οποίο κείμενο εκφράζει εν συνόψει την πίστη μίας ορισμένης κοινότητας και τον τρόπο που αυτή βλέπει τον εαυτό της, τον Θεό, τον κόσμο και την ιστορία. Οι αφηγήσεις, προκειμένου να εκφράσουν με τον δέοντα τρόπο την πίστη της κοινότητας, αλλά και να επιδράσουν σε κάποιον αναγνώστη, χρησιμοποιούν συχνά τις ποικίλες τεχνικές και μεθόδους της ρητορικής και της κριτικής της ανταπόκρισης του αναγνώστη.

Ενα από τα θεμελιώδη και ίσως πιο αμφιλεγόμενα, στοιχεία της αφηγηματικής μεθόδου είναι και η διάκριση μεταξύ πραγματικού (όπου πραγματικά ζούμε) και αφηγηματικού κόσμου (του κειμένου). Είναι γνωστό, ότι η αφηγηματική θεωρία ενδιαφέρεται πρωτίστως για τον δεύτερο. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι αδιαφορεί πλήρως για την ιστορική διάσταση των δεδομένων, των γεγονότων και των προσώπων που αναφέρονται, υπονοούνται ή προϋποτίθενται στην αφήγηση. Ωστόσο θέτει τη διάσταση αυτή σε δεύτερη μοίρα, χρησιμοποιώντας την στον βαθμό που εξυπηρετεί την κατανόηση του αφηγηματικού κόσμου, στον οποίο και εστιάζει την προσοχή της. Μία τέτοια διάσταση φαίνεται να απηχεί τον μετα-ιστορικό χαρακτήρα της ορθόδοξης (λειτουργικής) παράδοσης, η οποία δίνει προτεραιότητα στην ερχόμενη Βασιλεία, κατανοώντας τη σχέση με την ιστορία με έναν διαλεκτικό τρόπο. Η φαινομενική υποτίμηση της ιστορίας από την αφηγηματική μέθοδο (συχνά δε και από την Ορθόδοξη Εκκλησία) δεν θα πρέπει, ωστόσο να εκληφθεί ως ριζική απόρριψη της ιστορικής προοπτικής. Από την άλλη μεριά, η σημασία που αποδίδεται στο βίωμα και την έκφραση της εμπειρίας διαθέτει μία δυναμική, η οποία μπορεί να καταστήσει το ευαγγελικό μήνυμα, αλλά και τις αλήθειες που περιέχονται στην πλούσια κειμενική παράδοση της Ορθοδοξίας –και ειδικά στα αγιολογικά κείμενα, τόσο προσφιλή και διδακτικά για τον πιστό– περισσότερο οικείες στον σύγχρονο ακροατή και αναγνώστη (υπονοούμενος ακροατής, συγγραφέας), ο οποίος δεν αποδέχεται πλέον, χωρίς διερώτηση, καμία άνωθεν αυθεντία. Παρά τις όποιες επιφυλάξεις (λ.χ. κίνδυνος σχετικισμού ή υποτίμησης της ιστορίας), η αφηγηματική οδός προσφέρει μηχανισμούς καλύτερης κατανόησης του κειμένου καθεαυτό στην εκάστοτε συγχρονία, απαντώντας έτσι με επιτυχία σε διαφορετικές αφορμές και απευθυνόμενο σε ποικίλο κοινό, γεγονός που μπορεί να αναδείξει την πολυδιάστατη δυναμική (λ.χ. θεραπευτική) του κειμένου ανάλογα με το ποιος και από ποια οπτική γωνία το διαβάσει. Στο

πλαίσιο αυτό το ιδιαίτερο βίωμα, η εμπειρία και ο σύνολος ψυχολογικός κόσμος του ανθρώπου στον οποίο απευθύνεται, αποκτούν εξέχουσα θέση.

Με την αξιοποίηση της αφηγηματικής μεθόδου και κριτικής, η ορθόδοξη θεολογία, χωρίς σε καμία περίπτωση να θολώσει το όραμα της ερχόμενης εσχατολογικής Βασιλείας, καλείται να αξιοποιήσει μία από τις πλέον συγκαιρινές ερμηνευτικές προτάσεις, έτσι ώστε να καταστήσει σωτηριολογικά αποτελεσματικό το μήνυμα του Ευαγγελίου, το οποίο θεμελιώνεται κατεξοχήν στην εμπειρία του πασχάλιου μυστηρίου στη ζωή της ευχαριστιακής κοινότητας, όπου όλοι οι άνθρωποι χωρίς διακρίσεις κοινωνικού, φυλετικού ή άλλου είδους καλούνται να μετάσχουν. Η πλούσια κειμενική παράδοση και η ζωντανή πίστη που βιώνεται όχι ως άσαρκη ιδεολογία, αλλά ως σωστική αλήθεια στη μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας, αποτελούν στοιχεία που μπορούν να συντονιστούν με τις πλέον εξελιγμένες τεχνικές της αφηγηματικής μεθόδου, στην προσπάθεια της Εκκλησίας να αποφύγει την περιθωριοποίηση και τον κατακερματισμό σε έναν κόσμο, ο οποίος διαρκώς αλλάζει.

Στο πνεύμα αυτό η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών, συνεχίζοντας την παράδοση κριτικού αναστοχασμού επίκαιρων θεμάτων θεολογικού και ευρύτερα κοινωνικο-πολιτισμικού προβληματισμού, προγραμματίζει για το τρέχον έτος 2018-2019 σειρά εκδηλώσεων, διαλέξεων, βιβλιοπαρουσιάσεων, ημερίδων και συνεδρίων σε συνεργασία με άλλους ορθόδοξους ή διαχριστιανικούς φορείς, ινστιτούτα και θεολογικές σχολές, με θέματα όπως «Ενοχή και Συγχώρηση», «Εκκλησιαστικά Κειμήλια: Από τη λειτουργική χρήση στη μουσειακή προβολή;», «Βίβλος, Εκκλησίες και πνευματικότητα σε έναν (μη-) εκκοσμικευμένο κόσμο», «Ο Ανατολικός Χριστιανισμός μεταξύ θεολογίας και κοινωνικής ανθρωπολογίας», «Τι είναι Θεολογία; Το ερώτημα της ερμηνευτικής στην Ορθόδοξη Θεολογία», «Αναπηρία, Εκκλησία και Κοινωνία», «Μορφές χριστιανικών αφηγηματικών κειμένων: Θεολογικές και θύραθεν προσεγγίσεις», κ.ά.

Α. ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ - ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

1. ΗΜΕΡΙΔΑ

Αφιέρωμα στον Λαογράφο Κίτσο Μακρή (1917-1988), με τη συμπλήρωση 30 χρόνων από τον θάνατό του

Σάββατο 3 Νοεμβρίου 2018, 6.00 μ.μ.

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Αμφιθέατρο «Γ. Κορδάτος» Συγκρότημα Παπαστράτου

Συμμετέχοντες:

Θάλεια Μακρή-Σκοτινιώτη, Αρχιτέκτων-Τοπογράφος Μηχανικός

Ελεωνόρα Σκουτέρη-Διδασκάλου, τ. Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Α.Π.Θ.

Τέτη Χατζηνικολάου, Ιστορικός, Λαογράφος, Επίτιμη Διευθύντρια, Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Πρόεδρος Ελληνικού Τμήματος ICOM

Μαρία Μόσχου, Ιστορικός Τέχνης, Ειδική Επιστήμων, Τμήμα Καλών Τεχνών Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου

Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμηλάκη, τ. Διευθύντρια και Επιστημονική Συνεργάτις, Κέντρο Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών

Γιάννης Κίζης, Ομότιμος Καθηγητής, Σχολή Αρχιτεκτόνων, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

Κώστας Λιάπης, Λαογράφος, Συγγραφέας, Μέλος Δ.Σ. του Κέντρου Βιβλίου Μαγνησιωτών Συγγραφέων (ΚΕ.ΒΙ.ΜΑ.ΣΥ.)

Μαρία Νάνου, Ιστορικός βυζαντινής τέχνης, Λαογραφικό Κέντρο Κίτσου Μακρή, Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και Διευθύντρια Τομέα Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου

Βάλια Καραθανάση, Φιλολόγος, Λαογραφικό Κέντρο Κίτσου Μακρή, Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Η εκδήλωση διοργανώνεται από την Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών-Τομέας Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, τον Φορέα Πολιτισμού της Ιεράς Μητροπόλεως Δημητριάδος «Μαγνήτων Κιβωτός», το Λύκειο των Ελληνίδων Βόλου, το Κέντρο Πολιτισμού «Ιωλκός» και το Κέντρο Βιβλίου Μαγνησιωτών Συγγραφέων (ΚΕ.ΒΙ.ΜΑ.ΣΥ.)

2. ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Παρουσίαση των συλλογικών τόμων:

α) *Πρόσωπο, Ευχαριστία και Βασιλεία του Θεού σε οικουμενική προοπτική. Σύναξις Ευχαριστίας προς τιμήν του Μητροπολίτη Περγάμου Ιωάννη Δ. Ζηζιούλα* (Εκδοτική Δημητριάδος, Βόλος, 2016)

β) *Η μαρτυρία της Ορθοδοξίας στη Δύση. Σύναξις Ευχαριστίας προς τιμήν του Μητροπολίτη Διοκλείας Κάλλιστου Ware* (Εκδοτική Δημητριάδος, Βόλος, 2018)

7^η Εκθεση Ορθόδοξου Χριστιανικού Βιβλίου των Εκδόσεων «Εν Πλω»
4 Νοεμβρίου 2018, Αθήνα, Hotel Divani Caravel, 7.00 μ.μ.

Ομιλητές:

Δημήτρης Μαυρόπουλος, Θεολόγος, Ιδρυτής των εκδόσεων «Δόμος»

Θανάσης Ν. Παπαθανασίου, Δρ. Θ., Διδάσκων ΕΑΠ και Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Αθηνών, Αρχισυντάκτης περιοδικού Σύναξη

Εύη Βουλγαράκη, Δρ. Θ., Διδάσκουσα (ΕΔΙΠ) Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ

Συντονίζει ο Παντελής Καλαϊτζίδης, Διευθυντής Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών, Επισκέπτης Ερευνητής KU Leuven, Μέλος Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Θρησκευτικών Επιστημών

3. ΕΚΘΕΣΗ ΚΑΙ ΗΜΕΡΙΔΑ

«Τα Καΐκια που πληγώναμε»

Ομαδική Έκθεση ενεργοποίησης, ευαισθητοποίησης και διάσωσης των μικρών αλιευτικών Εγκαίνια: Τετάρτη 16 Ιανουαρίου 2019, 8.00 μ.μ.

Νέος επιβατηγός σταθμός του Λιμένα Βόλου (Terminal)

Διάρκεια Έκθεσης: 16-30 Ιανουαρίου 2019

Ημερίδα στο πλαίσιο της Ομαδικής Έκθεσης

Τετάρτη 30 Ιανουαρίου 2019, 6.00 μ.μ.

Β' όροφος των Κεντρικών γραφείων του Οργανισμού Λιμένος Βόλου

Ομιλητές:

Φαίη Τζανετουλάκου, Δρ. Ιστορίας της Τέχνης, Μέλος του Προεδρείου του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Ένωσης Κριτικών Τέχνης (AICA), Επιμελήτρια της Έκθεσης «Τα καΐκια που πληγώναμε»

Η επανάχρηση της παράδοσης από τη σύγχρονη τέχνη

Μαρία Νάνου, Ιστορικός της Βυζαντινής Τέχνης, Διευθύντρια του Τομέα Έρευνας, Διαχείρισης και Συντήρησης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου

Θάλασσα, πίστη και τέχνη: καΐκια από το εικαστικό συναξάρι του Αγίου Νικολάου σε μεταβυζαντινές εκκλησίες του Πηλίου

Γρηγόρης Καρταπάνης, εμπειροτέχνης ναυπηγός-ερευνητής

Σύντομη αναφορά στο λαϊκό ζωγράφο του Βόλου Νικόλαο Χριστόπουλο

Κωνσταντίνος Δαμιανίδης, Δρ. Ιστορίας της Ναυπηγικής, Αρχιτέκτονας

Ελλάδα 2019: Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αποφάσισε ότι οι ψαράδες που αιτούνται την καταστροφή των σκαφών τους για να εισπράξουν την επιδότηση, είναι αυτοί που θα κρίνουν αν τα σκάφη τους θα διατηρηθούν λόγω της μοναδικής πολιτιστικής τους αξίας!

Αικατερίνη Μπίχτα, Αρχαιολόγος, Προϊσταμένη του Τμήματος Τεκμηρίωσης και Προστασίας Νεωτέρων Κινητών Μνημείων της Διεύθυνσης Νεώτερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού & Αθλητισμού

Δράσεις για τη διαφύλαξη και ανάδειξη της παραδοσιακής ξυλοναυπηγικής και την προστασία των υλικών τεκμηρίων της

Νικόλαος Καβαλιέρος, Πρόεδρος του Ελληνικού Συνδέσμου Παραδοσιακών Σκαφών,

12.500 θύματα καταγγέλλουν τον δολοφόνο τους

Η ημερίδα διοργανώνεται από την Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου - Τομέας Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων σε συνεργασία με τον Οργανισμό Λιμένος Βόλου και την «Μαγνήτων Κιβωτό», τον Φορέα Πολιτισμού της Ιεράς Μητροπόλεως Δημητριάδος.

4. Διάλογοι Θεολογίας και Ψυχολογίας

Α' Συνάντηση

Ο Εαυτός μου και ο άλλος: Ενοχή και συγχώρεση

Σάββατο 2 Μαρτίου 2019, 6.30 μ.μ. Αίθουσα Β1, 28^{ης} Οκτωβρίου
(Αλεξάνδρας) - Π. Μελά, Οικονομικό Πανεπιστήμιο

Ομιλητές:

Δημήτρης Κυριαζής, Ψυχίατρος, Ψυχαναλυτής

π. Βασίλειος Θερμός, Ψυχίατρος παιδών και εφήβων, Αν. Καθηγητής Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Αθηνών

Β' Συνάντηση

Οικογένεια: Παιχνίδια εξουσίας ή παιχνίδι με κανόνες

Σάββατο 16 Μαρτίου 2019, 6.30 μ.μ. Αίθουσα Β1, 28^{ης} Οκτωβρίου
(Αλεξάνδρας) - Π. Μελά, Οικονομικό Πανεπιστήμιο

Ομιλητές:

Νίκος Σιδέρης, Ψυχολόγος Ψυχίατρος

π. Βαρνάβας Γιάγκου, Υπεύθυνος Νεότητας Ι. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης

Οι συναντήσεις διοργανώνονται σε συνεργασία με την Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση «Πορεία Υγείας» και τον Σύνδεσμο Νέων της Ι. Μ. Δημητριάδος

5. ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Παρουσίαση των εκδόσεων της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών στη Διεθνή Έκθεση Βιβλίου Θεσσαλονίκης

Θεολογία Διαλεγόμενη:

Το έργο και οι εκδόσεις της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου

Παρασκευή 10 Μαΐου 2019 ώρα 8.00 μ.μ. Περίπτερο 15, STAND 24-33
ΔΕΘ, Θεσσαλονίκη

Συμμετέχουν:

Στέλιος Τσομπανίδης, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ

Μιχάλης Μπαρτσιδης, Διευθυντής Ινστιτούτου Πουλαντζά, Διδάσκων στο ΕΑΠ

John Fotopoulos, Αν. Καθηγητής St. Mary's College, Notre Dame, Indiana, ΗΠΑ

Συντονίζει ο **Παντελής Καλαϊτζίδης**, Διευθυντής Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών, Επισκέπτης Ερευνητής στο KU Leuven, Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της European Academy of Religion

Η εκδήλωση διοργανώνεται σε συνεργασία με τις εκδόσεις «Εν Πλω»

Β. ΣΥΝΕΔΡΙΑ

1. Εκκλησιαστικά Κειμήλια: Από τη λειτουργική χρήση στη μουσειακή προβολή;

Βόλος, Συνεδριακό Κέντρο Θεσσαλίας (Μελισσάτικα)

22 - 23 Σεπτεμβρίου 2018

Ομιλητές:

Αρχιμ. Δαμασκηνός Κιαμέτης, Πρωτοσύγκελλος Ι. Μ. Δημητριάδος,

Το χρονικό της ίδρυσης του Εκθετηρίου Εκκλησιαστικών Κειμηλίων «Μήτηρ Θεού η Οξεία Επίσκεψις» στη Μακρινίτσα

Μαρία Νάνου, Ιστορικός της Βυζαντινής Τέχνης, Διευθύντρια του Τομέα Έρευνας, Διαχείρισης και Συντήρησης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου,

Οι συλλογές του Εκθετηρίου Εκκλησιαστικών Κειμηλίων «Μήτηρ Θεού η Οξεία Επίσκεψις» στη Μακρινίτσα και η πρό(σ)κληση της διάδρασης του επισκέπτη με τον τόπο και την ιστορία του

Αλέξανδρος Καπανιάρης, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής, Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, Διδάσκων στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχεδιάζοντας το έντυπο και ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Εκθετηρίου Εκκλησιαστικών Κειμηλίων Μακρινίτσας «Μήτηρ Θεού η Οξεία Επίσκεψις»

Γεώργιος Φουστέρης, Επίκουρος Καθηγητής, Ανωτάτη Εκκλησιαστική Ακαδημία Θεσσαλονίκης,

Θεολογικές και πρακτικές παραμέτροι στη διαχείριση εκκλησιαστικών κειμηλίων και μνημείων

Μαρία - Ξένη Γαρέζου, Προϊσταμένη, Τμήμα Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων και Αρχαιολογικού Κτηματολογίου της Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού,

Μουσειακή πολιτική και εκκλησιαστικά μουσεία

Ιωάννης Βαραλής, Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας Πανεπιστημίου Θεσσαλίας,
Προγράμματα καταγραφής, ψηφιακής ανάλυσης και προβολής εκκλησιαστικών κειμηλίων Ανατολικής Θεσσαλίας: καλές πρακτικές συνεργασίας

Ιωάννης Χουλιάρης, Προϊστάμενος Εφορείας Αρχαιοτήτων Θεσπρωτίας,
Προβολή και εκπαιδευτική αξιοποίηση των εκκλησιαστικών κειμηλίων: ένα γόνιμο πεδίο συνεργασίας τοπικών Εφορειών Αρχαιοτήτων και Εκκλησιαστικών Φορέων

Εμμανουήλ Βαρβούνης, Καθηγητής Λαογραφίας, Πρόεδρος του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης,
Η διαχείριση των εκκλησιαστικών κειμηλίων της Σάμου και το «Κέντρο Εκκλησιαστικών, Ιστορικών και Πολιτισμικών Μελετών» της Ιεράς Μητροπόλεως Σάμου και Ικαρίας

Γεώργιος Τσιγάρας, Αναπληρωτής Καθηγητής Ιστορίας της Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Τέχνης, Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης
Η σημασία των Εκκλησιαστικών Μουσείων στην διατήρηση της πολιτιστικής παράδοσης και η συμβολή τους στην τοπική ιστορία: το παράδειγμα της Θράκης

Δημοσθένης Στρατηγόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Γραμματείας-Ελληνικής Παλαιογραφίας, Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης,
Τα χειρόγραφα και τα παλάιτυπα των Εκκλησιαστικών Μουσείων Ξάνθης και Κομοτηνής και η εκπαιδευτική αξιοποίησή τους

Κυριακή 23 Σεπτεμβρίου 2018: Εγκαίνια του Εκθετηρίου Εκκλησιαστικών Κειμηλίων «Μήτηρ Θεού η Οξεία Επίσκεψις», Μακρινίτσα Πηλίου

Το συνέδριο διοργανώθηκε από την Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου - Τομέας Έρευνας, Διαχείρισης και Συντήρησης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων, το Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, το Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης και τη «Μαγνήτων Κιβωτό», τον Φορέα Πολιτισμού της Ιεράς Μητροπόλεως Δημητριάδος.

2. Βίβλος, Εκκλησίες και πνευματικότητα σε έναν (μη-) εκκοσμικευμένο κόσμο

Stellenbosch (πλησίον του Cape Town), Ν. Αφρική

26 - 27 Σεπτεμβρίου, 2018

Το συνέδριο διοργανώνεται σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Νοτίου Αφρικής (Discipline of Christian Spirituality at the University of South Africa - UNISA)

3. Συμμετοχή της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών στο 2^ο Διεθνές Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Θρησκευτικών Επιστημών (European Academy of Religion)

Μπολόνια, Ιταλία, 4 - 7 Μαρτίου 2019

Διοργάνωση στρόγγυλων τραπεζών:

A. Τι είναι Θεολογία; Το ερώτημα της ερμηνευτικής στην Ορθόδοξη Θεολογία

Τρίτη 5 Μαρτίου 2019, Aemilia Hotel, Sala Bologna

2.30 - 4.30 μ.μ. και 4.45 – 6.45 μ.μ.

Συμμετέχοντες:

Thomas Cattoi, Πανεπιστήμιο Santa Clara (Η.Π.Α.)

Ivana Noble, Καθηγήτρια, Προτεσταντική Θεολογική Σχολή, Πανεπιστήμιο του Καρόλου (Δημοκρατία της Τσεχίας)

Tim Noble, Πανεπιστήμιο του Καρόλου (Δημοκρατία της Τσεχίας)

Viorel Coman, FWO Ερευνητικός Εταίρος, KU Leuven (Βέλγιο)

Michael Borowski, ETF, Louvain (Βέλγιο)

Σχολιαστής: Brandon Gallaher, Λέκτορας Συστηματικής και Συγκριτικής Θεολογίας, Τμήμα Θεολογίας και Θρησκευτικών Επιστημών Πανεπιστημίου του Exeter (Ηνωμένο Βασίλειο)

Συντονιστής: Νικόλαος Ασπρούλης, Αναπληρωτής Διευθυντής, Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου, Διδάσκων ΕΑΠ

Η στρόγγυλη τράπεζα διοργανώνεται σε συνεργασία με το Τμήμα Θεολογίας και Θρησκευτικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο του Exeter (Ηνωμένο Βασίλειο) και το Πανεπιστήμιο Santa Clara (Η.Π.Α.)

Β. Ο Ανατολικός Χριστιανισμός μεταξύ θεολογίας και κοινωνικής ανθρωπολογίας

Τετάρτη 6 Μαρτίου 2019, Aemilia Hotel, Sala Bologna
2:30-4:30 μ.μ. και 4:45-6:45 μ.μ.

Συμμετέχοντες:

Παντελής Καλαϊτζίδης, Διευθυντής, Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου, Επισκέπτης Ερευνητής KU Leuven, Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Θρησκευτικών Επιστημών (European Academy of Religion)

Frances Kostarelos, Καθηγήτρια, Governors State University, Σικάγο (Η.Π.Α.)

Ευστράτιος Ψάλτου, Δρ. Θ., Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Διδάσκων Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ

Βασιλική Γιακουμάκη, Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Συντονιστής: Κωστής Δρυγιαννάκης, Τομέας Ψαλτικής και Μουσικολογίας της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου

Γ. Μετανάστευση και Παγκόσμια ιθαγένεια

Τετάρτη 6 Μαρτίου 2019, Palazzo Isolan - Sala Degu Specchi
10.45 π.μ. - 12.45 μ.μ.

Συμμετέχοντες:

Alessia Passareli, Study Center Confronti (Ιταλία)

Γιώργος Βλαντής, Διευθυντής Συμβουλίου Χριστιανικών Εκκλησιών της Βαυαρίας (ACK), Επιστημονικός Συνεργάτης Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου

Νίκος Βασιλόπουλος, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα

Giulia Dalmonte, World Student Christian Federation – Europe

Συντονίστρια: **Κατερίνα Πεκρίδου**, Εκτελεστική Γραμματέας για τον Θεολογικό Διάλογο, Διάσκεψη Ευρωπαϊκών Εκκλησιών (CEC, Βρυξέλλες)

Η στρόγγυλη τράπεζα διοργανώνεται σε συνεργασία με τη Διάσκεψη Ευρωπαϊκών Εκκλησιών (CEC)

Συμμετοχή συνεργατών της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών σε άλλες τράπεζες λόγου:

Δ. Το λαϊκό στοιχείο στη σύγχρονη Ορθοδοξία: Ταυτότητα, Κλήση, Προκλήσεις

Δευτέρα 4 Μαρτίου 2019, Hotel Aemilia, Sala Bologna

2.30 - 4.30 και 4.45 - 6.45 μ.μ.

Συμμετέχοντες:

Viorel Coman, FWO Ερευνητικός Εταίρος, KU Leuven (Βέλγιο)

Frances Kostarelos, Καθηγήτρια, Governors State University, Σικάγο (Η.Π.Α.)

Olga Lossky, Ανεξάρτητη Ερευνήτρια (Γαλλία/Ηνωμένο Βασίλειο)

Νικόλαος Ασπρούλης, Αναπληρωτής Διευθυντής, Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου

Petre Maican, Δρ. Θ., Πανεπιστήμιο Aberdeen (Ηνωμένο Βασίλειο)

Ε. Προάγοντας την ακαδημαϊκή θεολογία στον Ανατολικό Χριστιανισμό: Προοπτικές για την αναβάθμιση της ποιότητας των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων

Τετάρτη 6 Μαρτίου 2019, Salottino Pascoli – Fscire

10.45 π.μ. - 12.45 μ.μ.

Συμμετέχοντες:

Michael Hjälml, Επίκουρος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Στοκχόλμης, Κοσμήτορας Sankt Ignatios Orthodox Academy (Σουηδία)

Alexei Bodrov, Πρύτανης, Βιβλικό Θεολογικό Ινστιτούτο Άγιος Ανδρέας, Μόσχα/ Vrije Universiteit Amsterdam (Ρωσία/Ολλανδία)

Michael Bakker, Vrije Universiteit Amsterdam (Ολλανδία)

Παντελής Καλαϊτζίδης, Διευθυντής, Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου, Επισκέπτης Ερευνητής, KU Leuven, Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Θρησκευτικών Επιστημών (European Academy of Religion)

ΣΤ. Θεολογία και Λογοτεχνία σε ανοικτό διάλογο

Πέμπτη 7 Μαρτίου 2019, Hotel Aemilia, Sala Bologna

8.30 - 10.45 π.μ.

Συμμετέχοντες:

Μάριος Κυπαρίσης Μώρος, Υπ. Διδάκτωρ Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.

Francesca Bocca-Aldagre, Universita Cattolica del Sacro Cuore

Παντελής Καλαϊτζίδης, Διευθυντής, Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου, Επισκέπτης Ερευνητής KU Leuven, Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Θρησκευτικών Επιστημών

Agata Starownik, Faculty of “Artes Liberales”, Uniwersytet Warszawski

Ilze Stikane, Πανεπιστήμιο Λετονίας

Ζ. Αγία Γραφή και Θεολογία

Πέμπτη 7 Μαρτίου 2019, Hotel Aemilia, Sala Bologna

2.30 - 4.30 μ.μ.

Συμμετέχοντες:

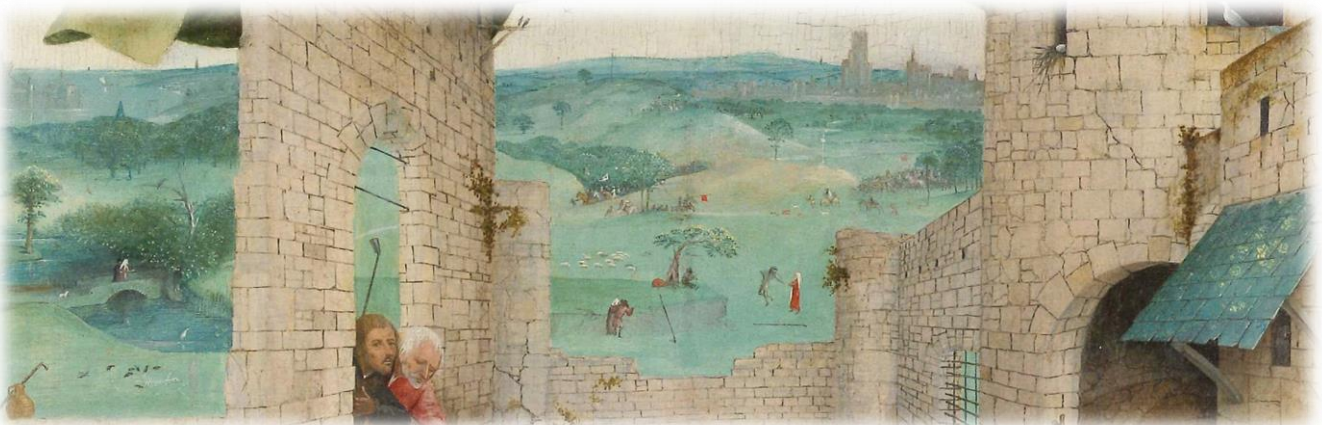
Tomas Bokedal, NLA University College / University of Aberdeen (Ηνωμένο Βασίλειο)

Michael Borowski, World Evangelical Alliance

Mark Elliott, St. Andrew's University (Σκωτία)

Νικόλαος Ασπρούλης, Αναπληρωτής Διευθυντής, Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου

Ludger Jansen, Ruhr Universitat Bochum (Γερμανία)

4. Εκκλησία, Αναπηρία και Κοινωνία

Βόλος, Συνεδριακό Κέντρο Θεσσαλίας (Μελισσάτικα)

Σάββατο 30 Μαρτίου 2019 Εναρξη 9.30 π.μ., Λήξη 7.30 μ.μ.

Ψυχοκοινωνική διάσταση της αναπηρίας

Γαλήνη Σαπουντζάκη, Γλωσσολόγος νοηματικής γλώσσας, Επίκουρη Καθηγήτρια Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας,
Αυτοπροσδιορισμός και αυτοεικόνα ατόμων με προβλήματα ακοής

Ιουλία Νησιώτου, Παιδιάτρος, Επίκουρη Καθηγήτρια Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας,
Ο γιατρός ως συνοδός του παιδιού με αναπηρία και των γονέων του

Ιωάννα Γεωργιάδου, Κοινωνική Κλινική Ψυχολόγος MSc, Συστημική Ψυχοθεραπεύτρια, Υποψήφια Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας,
Αυτοβοήθεια και ενδυνάμωση ατόμων με κινητική αναπηρία

Πρακτικές ένταξης και προσβασιμότητας ατόμων με αναπηρία στα λειτουργικά κείμενα και το σώμα της Εκκλησίας

π. Ανάργυρος Σιγάλας, Εφημέριος Ενορίας Αγίων Πάντων Καλλιθέας,
Ακούσματα κωφών...με νόημα: το παράδειγμα της ενορίας των κωφών

π. Ιωάννης Καραμούζης, Δρ. Θ., Ιεροκήρυκας Ι. Μ. Χαλκίδος, Συνεργάτης Συνοδικής Επιτροπής Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων, Διδάσκων στο εξ αποστάσεως μεταπτυχιακό τμήμα Ειδικής Αγωγής Πανεπιστημίου Λευκωσίας,
Ψυχοκοινωνική προσέγγιση Κώφωσης

π. Κωνσταντίνος Παπανικολάου, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Winchester, τ. Διευθυντής Ι.Ε.Α., Μέλος της διαρκούς επιτροπής για την απασχόληση της EASPD, ΟΛΥΜΠΙΑΣ, *Διευκόλυνση της πρόσβασης των ανθρώπων με αναπηρία στην Εκκλησία και στην εργασία μέσω του διαδικτύου*

Ορθόδοξη Θεολογία και αναπηρία

Κατερίνα Πεκρίδου, Εκτελεστική Γραμματέας για τον Θεολογικό Διάλογο, Διάσκεψη Ευρωπαϊκών Εκκλησιών (CEC, Βρυξέλλες),
Θεολογία και αναπηρία: Θέτοντας τις βάσεις για έναν ουσιαστικό διάλογο στο Σώμα της Εκκλησίας

Κατερίνα Τσαλαμπούνη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Θεολογικής Σχολής, Α.Π.Θ., Μέλος Δ.Σ. Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου,
«Τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπεῖρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε» (Λκ 14,21): αναπηρία και Βασιλεία του Θεού

Petre Maican, Δρ. Θ., Πανεπιστήμιο Aberdeen (Ηνωμένο Βασίλειο),

Τα δώρα του Αγίου Πνεύματος και τα δώρα των ανθρώπων με διαγνωσμένη αναπηρία για την Εκκλησία: Καλλιεργώντας την πνευματολογική διάσταση της ορθόδοξης εκκλησιολογίας

Στρόγγυλη τράπεζα με θέμα: Εκκλησία και Αναπηρία: Εμπόδια και γέφυρες

Πέτρος Μπέλλος, πρόεδρος Σωματίου Κινητικά Αναπήρων Ν. Μαγνησίας «Ιππόκαμπος»

Ιωάννα Γεωργιάδου, Κοινωνική Κλινική Ψυχολόγος MSc, Συστημική Ψυχοθεραπεύτρια, Υποψήφια Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας,

π. Γεώργιος Γιαννιός, Εφημέριος του Ι. Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Ευξεινούπολης, της Ι. Μ. Δημητριάδος, μέλος της συγγραφικής ομάδας του εγχειριδίου: «Τα Θρησκευτικά στην Ειδική Αγωγή»

Χριστίνα Λάππα, Μεταδιδάκτωρ Ειδικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Δρ. & Διδάσκουσα -ΣΕΠ στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Το συνέδριο διοργανώνεται από την Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου με τη συνεργασία της Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης «Πορεία Υγείας» και του Σωματίου Κινητικά Αναπήρων Ν. Μαγνησίας «Ιππόκαμπος»

5. Ο Άνθιμος Γαζής στο σχολείο

2ο Εκπαιδευτικό / Μαθητικό Συνέδριο

Βόλος, 18-19 Απριλίου, 2019,

Το συνέδριο είναι διαθεματικό, απευθύνεται σε όλες τις ειδικότητες των εκπαιδευτικών και περιλαμβάνει τις παρακάτω ενότητες:

- 1) Μηλιώτες Δάσκαλοι του Γένους στα σχολικά εγχειρίδια
- 2) Γαζής, Κωνσταντάς, Φιλίππιδης και η Μηλεώτικη Σχολή
- 3) Η συμβολή του Άνθιμου Γαζή στην Φιλική Εταιρεία και τον επαναστατικό αγώνα
- 4) Άνθιμος Γαζής και νεωτερικές/φυσικές επιστήμες
- 5) Άνθιμος Γαζής, Ορθοδοξία, Διαφωτισμός
- 6) Διδακτικό Σχέδιασμα με αφορμή τη ζωή των Δασκάλων του Γένους
- 7) Η κληρονομιά του Γαζή στο Βόλο, την Ελλάδα και την Ευρώπη

Το συνέδριο οργανώνεται σε συνεργασία με τη συντονίστρια Αειφορίας, τις Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Μαγνησίας, τη Βιβλιοθήκη Μηλεών, τα Γενικά Αρχεία του Κράτους (ΓΑΚ)-Αρχεία Νομού Μαγνησίας και την Ένωση Φυσικών Βόλου

Λεπτομέρειες για το πρόγραμμα προσεχώς στην ιστοσελίδα www.acadimia.org

6. Μορφές χριστιανικών αφηγηματικών κειμένων:

Θεολογικές και θύραθεν προσεγγίσεις

Βόλος, Συνεδριακό Κέντρο Θεσσαλίας (Μελισσάτικα)

9 - 11 Μαΐου 2019 Εναρξη: Πέμπτη 9 Μαΐου, 6.00 μ.μ.

1^η Συνεδρία: Βιβλικές Αφηγήσεις

Μυρτώ Θεοχάρους, Καθηγήτρια Ελληνικού Βιβλικού Κολλεγίου

Οι Βιβλικοί Νόμοι ως Συμπυκνωμένες Αφηγήσεις: Μια Αφηγηματική Ανάλυση στους Νόμους του Δευτερονομίου

John Fotopoulos, Αναπληρωτής Καθηγητής, Saint Mary's College, Notre Dame, Indiana (Η.Π.Α.)

Εἰς τὴν Προδοσίαν τοῦ Ἰούδα: Ο Ἰωάννης ο Χρυσόστομος και Αφηγηματική Ανάλυση

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ., Μέλος Δ.Σ. Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου

«Ἰούδας ὁ δοῦλος καὶ δόλιος»: Αφηγηματική λειτουργία, συλλογική μνήμη και πρόσληψη του θανάτου του

Χρήστος Καρακόλης, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Μέλος Δ.Σ. Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου

Η «ανοικτή» ιστορία του Νικοδήμου στο κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο

2^η Συνεδρία: Αγιολογικές Αφηγήσεις

Συμεών Πασχαλίδης, Πρόεδρος και Καθηγητής Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ., Διευθυντής Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών
Η χριστιανική πίστη ως Διάλογος: πρότυπα - χρήσεις - μετασχηματισμοί των διαλογικών πατερικών και αγιολογικών κειμένων.

Δημήτριος Μόσχος, Αναπληρωτής Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Μέλος Δ.Σ. Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου

Η αποτύπωση διαφοροποιημένων θεολογικών αντιλήψεων περί ανθρώπου και ιστορίας σε αφηγηματικά κείμενα της ασκητικής γραμματείας

Νίκος Κουρεμένος, Ερευνητικός Εταίρος στο Ίδρυμα Θρησκευτικών Μελετών της Μπολόνια Ιταλία, Επιστημονικός Συνεργάτης Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου

Η conversio regis ως αφηγηματικό μοτίβο για τη διάδοση του Χριστιανισμού κατά την Ύστερη Αρχαιότητα

Φώτης Βασιλείου, Επίκουρος Καθηγητής Ιονίου Πανεπιστημίου

Γυναικείος ηρωισμός και αγιότητα στις βυζαντινές ψυχωφελείς ιστορίες.

Σταυρούλα Κωνσταντίνου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Κύπρου

Χαρακτήρες και Αφήγηση στο Βίο του Αγίου Αλεξίου, του Ανθρώπου του Θεού

3^η Συνεδρία: Αφηγήσεις στην Ψυχολογία και την Παιδαγωγική

Κωνσταντίνος Κορναράκης, Αναπληρωτής Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Ψυχοδυναμικές όψεις της συγχωρητικότητας στις ασκητικές αφηγήσεις

Ελένη Καραγιάννη, Ψυχίατρος

Πρόσωπο με πρόσωπο: αυθεντικά συναπαντήματα ανθρώπου και θεανθρώπου

Δημήτρης Καραγιάννης, Παιδοψυχίατρος-Ψυχοθεραπευτής, Διευθυντής Κέντρου Παιδοψυχικής Υγιεινής
Η αλληλεπίδραση - το θεραπευτικό άγγιγμα, το θάυμα.

Μάριος Λιάγκης-Κουκουνάρας, Επίκουρος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.

Η αφήγηση και η αφήγηση της αφήγησης στη σχολική τάξη: Η λειτουργία του πρόσωπου και της κοινότητας

Απόστολος Μπάρλος, Μάστερ Θεολογίας, Εκπαιδευτής Ενηλίκων, Μέλος της Ομάδας Επιμόρφωσης για το Μάθημα των Θρησκευτικών της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου
Τα αφηγηματικά βιβλικά κείμενα και η διδασκαλία τους στο σχολείο. Ένα παράδειγμα διδακτικής προσέγγισης αφηγηματικού κειμένου με βάση το Εκπαιδευτικό Δράμα.

4^η Συνεδρία: Αφηγήσεις στη Λογοτεχνία

π. Ευάγγελος Γκανάς, Πτυχ. Ηλεκτρολόγος-Μηχανικός, Εφημέριος Ι. Ν. Οσίου Μελετίου Σεπολίων, Αθήνα
Ευαγγέλιο και Μυθιστόρημα: τα όρια της αφηγηματικής θεολογίας

Μάριος-Κυπαρίσσης Μώρος, Υπ. Διδάκτωρ Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.

Το σημάδι του Κάιν: μια ποιητική συνομιλία Ζωής Καρέλλη και Μελισσάνθης επάνω στη Γένεσι

Παντελής Καλαϊτζίδης, Διευθυντής Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών, Επισκέπτης Ερευνητής KU Leuven, Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Θρησκευτικών Επιστημών (European Academy of Religion)

Η αφηγηματική θεολογία και ο ζητούμενος διάλογος θεολογίας και λογοτεχνίας

Διονύσιος Σκλήρης, Δρ. Πανεπιστημίου της Σορβόνης

Η Θεολογία ως επιτέλεση: Αφήνοντας χώρο για την αμφισημία στη θεολογική μας αφήγηση.

Περίοδος Σεπτεμβρίου - Δεκεμβρίου 2019

Διεθνές συνέδριο σε συνεργασία με την Προτεσταντική Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Münster (Γερμανία)

Πολιτική και κοινωνία στην ορθόδοξη θεολογία στο πλαίσιο των σύγχρονων κοινωνικών αλλαγών

Βόλος, Συνεδριακό Κέντρο Θεσσαλίας (Μελισσάτικα)

19 - 22 Σεπτεμβρίου 2019

Λεπτομέρειες για το πρόγραμμα προσεχώς στην ιστοσελίδα www.acadimia.org

Γ' ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

1. Σεμινάριο Αναλυτικής Θεολογίας - Φιλοσοφίας

Η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών με την ευθύνη του Δρ. Νικολάου Ασπρούλη, Αναπληρωτή Διευθυντή και Διδάσκοντα στο ΕΑΠ, διοργανώνει κύκλο συναντήσεων με σκοπό την προώθηση του κριτικού διαλόγου της ορθόδοξης θεολογίας με την αναλυτική φιλοσοφική παράδοση. Οι συναντήσεις του τρέχοντος έτους έχουν ως κεντρικό θεματικό άξονα τη διάκριση μεταξύ θείας ουσίας και θείων ενεργειών, η οποία αποτελεί βασική διδασκαλία της ορθόδοξης παράδοσης και η οποία αναπτύχθηκε ιδιαίτερα κατά την ύστερο-βυζαντινή πατερική περίοδο (Γρηγόριος Παλαμάς). Σκοπός των συναντήσεων είναι η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ θεολόγων και φιλοσόφων που εκπροσωπούν την αναλυτική παράδοση με επίκεντρο τη μελέτη των σχετικών κειμένων της πατερικής παράδοσης, όπως επίσης και σύγχρονων βασικών μελετών γύρω από το ζήτημα αυτό ή συναφή ζητήματα που αφορούν στη σχέση ορθόδοξης θεολογίας και αναλυτικής σκέψης.

Συναντήσεις:

Α. Σάββατο 8 Δεκεμβρίου, 2018, Σχολή Εφαρμοσμένων Μαθηματικών και Φυσικών Επιστημών, Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο

Μιχάλης Φιλίππου, ΕΔΙΠ, Τμήμα Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης, ΕΚΠΑ

Συνοπτική Παρουσίαση και Κριτικός σχολιασμός απόψεων του βιβλίου του David Bradshaw, Aristotle, East and West. Metaphysics and the Division of Christendom (Oxford University Press, 2004)

Περισσότερες πληροφορίες για τις υπόλοιπες ημερομηνίες και το πρόγραμμα των συναντήσεων: www.acadimia.org

2. Ερευνητικό σεμινάριο 2018 - 19

Η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών με την ευθύνη των π. Δημητρίου Μπαθρέλλου, Δρ. Θεολογίας και Διδάσκοντα στο ΕΑΠ και Χρήστου Καρακόλη, Καθηγητή Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ, και σε συνεργασία με τις εκδόσεις «Εν Πλω», διοργανώνει μηνιαίο ερευνητικό θεολογικό σεμινάριο. Σκοπός του σεμιναρίου είναι να δώσει στους συμμετέχοντες τη δυνατότητα να παρουσιάσουν πτυχές της έρευνάς τους πριν από την

οριστική της δημοσίευση, με σκοπό την ανατροφοδότηση και την περαιτέρω έμπνευση από τη συζήτηση καθώς και από τον θεολογικό διάλογο που θα αναπτυχθεί. Το σεμινάριο απευθύνεται σε διδάκτορες, ερευνητές και πανεπιστημιακούς καθηγητές.

Για τη συμμετοχή στο σεμινάριο απαιτείται προσυνεννόηση με τη Γραμματεία της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών

Θέματα και Ομιλίες:

Α. Δευτέρα 14 Ιανουαρίου 2019

Παντελής Καλαϊτζίδης, Διευθυντής Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου, Επισκέπτης Ερευνητής KU Leuven, Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Θρησκευτικών Επιστημών,

Το ζήτημα της «ανάπτυξης του δόγματος» στη σύγχρονη ορθόδοξη θεολογία

Β. Δευτέρα 4 Φεβρουαρίου 2019

π. Αμφιλόχιος Μήλτος, Δρ. Πανεπιστημίου των Παρισίων, Επιστημονικός Συνεργάτης της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου,

Συνοδικότητα: μια κοινή σύγχρονη αναζήτηση σε Ανατολή και Δύση

Γ. Δευτέρα 4 Μαρτίου 2019

π. Αλέξανδρος Χουλιάρης, Δρ Θεολογίας, Free University Amsterdam

Η Βιβλική και Πατερική παράδοση για το κατ' εικόνα του Θεού στον άνθρωπο και η συμβολή του αγίου Γρηγορίου Παλαμά: εισαγωγική προσέγγιση

Δ. Δευτέρα 1 Απριλίου 2019

Διονύσιος Σκλήρης, Δρ. Πανεπιστημίου των Παρισίων,

Η θεολογία του προσώπου στους Ρώσους της Διασποράς και η επικαιρότητά της

Ε. Δευτέρα 6 Μαΐου 2019

π. Θεόδωρος Κοντίδης, Διευθυντής του περιοδικού *Ανοιχτοί Ορίζοντες*,

Τα ηθικά σκάνδαλα στη σύγχρονη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία και οι προκλήσεις τους

ΣΤ. Δευτέρα 3 Ιουνίου 2019

π. Γρηγόριος Παπαθωμάς, Καθηγητής Κανονικού Δικαίου Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ και Ινστιτούτου Αγίου Σεργίου Παρισίων,

Οι νεότερες εξελίξεις στο Ουκρανικό ζήτημα

3. Σεμινάριο Παλαιογραφίας

Το Σεμινάριο διοργανώνεται από τον Τομέα Έρευνας, Διαχείρισης και Συντήρησης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών

Διδάσκων: **Κωνσταντίνος Παλαιολόγος**, Δρ. Θεολογίας και Βυζαντινής Παλαιογραφίας, Royal Holloway, Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής, Πρόγραμμα Thomas de Aquino Byzantinus.

Η διάρκεια του Σεμιναρίου ορίζεται σε τρία ακαδημαϊκά εξάμηνα: Α': 14 Ιανουαρίου έως 20 Μαΐου 2019, Β': 16 Σεπτεμβρίου έως 16 Δεκεμβρίου 2019, Γ': 13 Ιανουαρίου έως 18 Μαΐου 2020.

Με την ολοκλήρωση του Σεμιναρίου θα δοθεί στους συμμετέχοντες Βεβαίωση Παρακολούθησης. Η Βεβαίωση αυτή πιστοποιεί τη συστηματική παρακολούθηση του επιμορφωτικού Σεμιναρίου, ενώ δεν αποτελεί τίτλο σπουδών.

4. Η αφήγηση του Ολοκαυτώματος μέσα από την Τέχνη και την Τοπική Ιστορία

Εκπαιδευτικό Πιλοτικό Πρόγραμμα

Η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου - Ερευνητικό Κέντρο, μετά από σχετική έγκριση της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων και σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Μαγνησίας, οργανώνει και υλοποιεί αποκλειστικά για το τρέχον σχολικό έτος 2018-19 Εκπαιδευτικό Πιλοτικό Πρόγραμμα για την ιστορία και τη διδασκαλία του Ολοκαυτώματος. Βασική επιδίωξη του Προγράμματος αποτελεί η σύνδεση του Ολοκαυτώματος με τη σύγχρονη πραγματικότητα των μαθητών/τριών, τα συναισθήματά τους και τον κώδικα των ηθικών τους αξιών. Για την υλοποίηση του Προγράμματος πρόκειται να συνεργαστούν επίσης η Ισραηλιτική Κοινότητα Βόλου και το Εβραϊκό Μουσείο της Ελλάδος.

Ομάδα επιστημονικής υποστήριξης:

Δρ. Παντελής Καλαϊτζίδης, Διευθυντής της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου,

Βασιλική Κεραμίδα, Συνεργάτις της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων,

Κανταράκη Σοφία, Υπεύθυνη Σχολικών Δραστηριοτήτων στη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Μαγνησίας,

Χρήστος Φραδέλλος, Θεολόγος 3ου ΓΕΛ Χανίων,

Τάνια Αβέλλα, Υπεύθυνη Υλοποίησης του Προγράμματος εκ μέρους της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου.

Για την υλοποίηση του Προγράμματος λαμβάνουν μέρος τριάντα οκτώ (38) μαθητές/τριες από τμήματα της Α' και Β' Λυκείου Σχολείων του Νομού Μαγνησίας με την υποστήριξη έξι (6) εκπαιδευτικών και συγκεκριμένα των: Γκούρου Αγγελικής (ΠΕ02) 8^ο ΓΕΛ Βόλου, Ζαρκάδα Γιαννούλας (ΠΕ02) ΓΕΛ Καναλίων, Καπραβέλου Αλεξίας (ΠΕ02) ΓΕΛ Σκοπέλου, Μελισσουργού Βασιλικής 3^ο ΓΕΛ Βόλου, Μούρτζη Αλεξάνδρας (ΠΕ02) ΓΕΛ Αγριάς και Παπανικολάου Δημητρίου (ΠΕ01) ΓΕΛ Καναλίων.

Η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών λειτουργεί ως ένα ανοιχτό εργαστήριο σκέψης και διαλόγου της Εκκλησίας με τη διανόηση και την κοινωνία, δίχως αμυντικά αντανακλαστικά ή απολογητική διάθεση, οργανώνοντας με τη μορφή του ανοιχτού πανεπιστημίου ετήσιους θεματικούς κύκλους σπουδών, διεθνή σεμινάρια, συνέδρια και εκδόσεις. Πάγια επιδίωξη της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών στάθηκε η συνεργασία και η σύμπραξη με άλλους φορείς, η από κοινού συζήτηση, με πνεύμα σεβασμού στην ετερότητα του καθενός, των μεγάλων προβλημάτων του καιρού μας. Έτσι η Ακαδημία συνεργάστηκε με φορείς όπως τη Ρωμαιοκαθολική Θεολογική Σχολή της Φλωρεντίας, το Boston Theological Institute, το Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών, το Drury University, το Τμήμα Θεολογίας ΑΠΘ, το Τμήμα Ορθόδοξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου, τη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου της Χαϊδελβέργης, το Οικουμενικό Ινστιτούτο του Bossey και το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών, το Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Εκκλησιών, την Έδρα Ορθόδοξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου Münster (Γερμανία), το Ρουμανικό Ινστιτούτο Διορθοδόξων, Διαχριστιανικών και Διαθρησκευτικών Σπουδών (INTER Cluj-Napoca), το Ορθόδοξο Ινστιτούτο του Αγίου Σεργίου (Παρίσι), το Ινστιτούτο Οικουμενικών Ερευνών (Στρασβούργο), το Οικουμενικό Κέντρο και το περιοδικό Istina, το γαλλικό ορθόδοξο περιοδικό Contacts, το Χριστιανικό Πολιτιστικό Κέντρο Βελιγραδίου (Σερβία) το Βιβλικό Θεολογικό Ινστιτούτο του Αγίου Ανδρέα (Μόσχα, Ρωσία), την Ορθόδοξη Ακαδημία του Valamo (Φινλανδία), το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ορθοδόξων Θεολογικών Σχολών (EFOST, Βρυξέλλες), την Παγκόσμια Φοιτητική Χριστιανική Ομοσπονδία (WSCF), το Ευρωπαϊκό Μουσουλμανικό Φόρουμ Νεανικών και Φοιτητικών Οργανώσεων (FEMYSO) την Ένωση Θεολόγων Ημαθίας, την Επιστημονική Ένωση Εκπαίδευσης Ενηλίκων, την Κοινωφελή Εταιρεία Ψυχοκοινωνικών Παρεμβάσεων «Πορεία Υγείας», τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας Βόλου και Λάρισας και το Εναλλακτικό Σχολείο της Θεραπευτικής Κοινότητας “Εξοδος”, το Δημοτικό Κέντρο Ιστορίας Βόλου, το

Σύνδεσμο Νέων της Ι. Μητροπόλεως Δημητριάδος, τη Σχολή Αγιογραφίας «Δια Χειρός», την γαλλόφωνη ιστοσελίδα ορθόδοξης πληροφόρησης www.orthodoxie.com, την εφημερίδα Η Θεσσαλία του Βόλου, το κορυφαίο περιοδικό σπουδής στη λογοτεχνία Νέα Εστία, το θεολογικό περιοδικό Σύναξη, τα περιοδικά Αναλόγιον

και Λειμωνάριον της Ιεράς Μητροπόλεως Κοζάνης, τις εκδόσεις Καστανιώτης, Αρμός, Ίνδικτος και Εστία, καθιστώντας έτσι το Βόλο και τη Μητρόπολη Δημητριάδος τόπο συνάντησης και διαλόγου. Από το 2017, η Ακαδημία ως ερευνητικό κέντρο είναι επίσης μέλος της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Θρησκευτικών Επιστημών (Euare).

Κατά τα παρελθόντα ακαδημαϊκά έτη η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών μελέτησε θέματα όπως: «Η Ορθοδοξία στον 21ο αιώνα», «Εκκλησία και Πολιτισμός», «Εκκλησία και Εσχατολογία», «Ορθοδοξία και Νεωτερικότητα», «Εκκλησιολογία και Εθνικισμός στη μεταμοντέρνα εποχή», «Ισλάμ και Φονταμενταλισμός-Ορθοδοξία και Παγκοσμιοποίηση», «Χριστιανική παρουσία και μαρτυρία στην Παλαιστίνη και τη Μέση Ανατολή σήμερα: Θεολογικές και πολιτικές προκλήσεις», «Ορθοδοξία και Ετερότητα», «Φύλο και Θρησκεία-Η θέση της γυναίκας στην Εκκλησία», «Καθ' οδόν προς το καθ' ομοίωσιν: Η θεολογική και ανθρωπολογική προσφορά της Elisabeth Behr-Sigel στην Εκκλησία», «Γυναίκες και θρησκείες: το πρόβλημα της βίας και του φονταμενταλισμού», «Θεολογία και Λογοτεχνία», «Θεολογία και σύγχρονη Ναοδομία», «Ο Νέος Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας», «Η θεολογία της ειρήνης στην Ορθοδοξία», «Βιβλική θεολογία της απελευθέρωσης, Πατερική θεολογία και αμφιθυμίες της Νεωτερικότητας», «Ορθοδοξία και Παιδεία. Τα Θρησκευτικά ως μάθημα ταυτότητας και πολιτισμού», «Ορθοδοξία και Πολυπολιτισμικότητα», «Η συμμετοχή των λαϊκών στη ζωή της Εκκλησίας», «Αναταράξεις στη μεταπολεμική θεολογία. Η “θεολογία του ’60”», «Θεολογικές προσωπογραφίες Ι: Παναγιώτης Τρεμπέλας: Μεταξύ παράδοσης και ανανέωσης, επιστήμης και ιεραποστολής», «Κράτος και Εκκλησία», «Ορθοδοξία και Ισλάμ-Το Ισλάμ στην Ευρώπη», «Ορθοδοξία, παράδοση και Ιστορία», «Η συμμετοχή των Ορθοδόξων γυναικών στην Οικουμενική κίνηση», «Νεοπατερική σύνθεση ή “Μεταπατερική” θεολογία; το αίτημα της θεολογίας της συνάφειας στην Ορθοδοξία», «Η θέση της θρησκείας στο δημόσιο χώρο», «Ζητήματα μεταρρύθμισης και ανανέωσης στην Ορθοδοξία», «Πρόσφυγες, Μετανάστες και Εκκλησία», «Εκπαίδευση μέσα από την Τέχνη», «Μεταμορφώσεις του Ελληνοχριστιανισμού 19ος-20ος αιώνας», «Το ζήτημα της γλώσσας στη Λατρεία», «Γιατί η Ορθόδοξη διδασκαλία για την θέωση γοητεύει τους δυτικούς χριστιανούς;», «Η Υποδοχή του Παλαμισμού στη Δύση σήμερα», «Η Διδασκαλία της Οικουμενικής Θεολογίας στον Ορθόδοξο κόσμο», «Μητροπολίτης Περγάμου Ιωάννης Ζηζιούλας: Πρόσωπο, Ευχαριστία και Βασιλεία του Θεού σε ορθόδοξη και οικουμενική προοπτική», «Κανόνες της Εκκλησίας και Νόμοι της Πολιτείας», «Ορθοδοξία και συναφειακή θεολογία. Εναύσματα από την εκκλησιαστική παράδοση», «Το πρόβλημα του

κακού και το ζήτημα της θεοδικίας», «Πολιτική Ορθοδοξία και Ολοκληρωτισμός στην μετακομμουνιστική εποχή», «Οικοθεολογία, κλιματική δικαιοσύνη και ασφαλής διατροφή», «Ο Μητροπολίτης Κάλλιστος Ware και η μαρτυρία της Ορθοδοξίας στη Δύση», «Θεολογία και Αναπηρία σε ορθόδοξη προοπτική», «Η αγιογραφία χθες και σήμερα στην Ελλάδα, στην Κωνσταντινούπολη και τον Ορθόδοξο κόσμο. Διαφορές και παραλληλίες», Θεολογικές Προσωπογραφίες III: Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Παπαδόπουλος: Θεολογία και εκκλησιαστική ζωή στον Μεσοπόλεμο», «Κριτική του κειμένου της Καινής Διαθήκης: Η σημασία της για την επιστήμη, τον πολιτισμό και την Εκκλησία», «Η Ιερά Θεολογική Σχολή της Χάλκης: Το όραμα για την επόμενη μέρα», «Φωνές της Λειτουργίας: Φύλο και επιτέλεση στην λατρευτική πρακτική της πρώιμης βυζαντινής Εκκλησίας», «Η θέση του λαϊκού στοιχείου στον αρχαίο Συριακό Χριστιανισμό», «Ιμπαντισμός: Κατανοώντας τη διαφορετικότητα στο Ισλάμ», «Ορθόδοξη Ερμηνευτική της Καινής Διαθήκης: Ιστορία, θεωρία, προοπτικές», «Ορθοδοξία και Φονταμενταλισμός», «Αναπηρία, Εκκλησία και Κοινωνία», «Μορφές χριστιανικών αφηγηματικών κειμένων: Θεολογικές και θύραθεν προσεγγίσεις», κ.ά.

Καρπός της παραπάνω προσπάθειας είναι η έκδοση και κυκλοφορία από την Ακαδημία των τίτλων *Εκκλησία και Εσχατολογία* στις εκδόσεις Καστανιώτη (2003, και σε επανέκδοση από την «Εκδοτική Δημητριάδος», 2014), *Ισλάμ και Φονταμενταλισμός-Ορθοδοξία και Παγκοσμιοποίηση, Φύλο και Θρησκεία-Η θέση της γυναίκας στην Εκκλησία*, στις εκδόσεις Ίνδικτος (2004, *Θρησκεία και Λογοτεχνία* (Α', Β' και Γ' μέρος) στο περιοδικό *Νέα Εστία* (Μάρτιος 2004, Μάρτιος 2005 και Σεπτέμβριος 2009 αντίστοιχα), *Η ορθόδοξη θεολογία στον 21ο αιώνα* (του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Διοκλείας Κάλλιστου Ware), στις εκδόσεις Ίνδικτος (2005), *Ορθοδοξία και Νεωτερικότητα. Προλεγόμενα* (του Παντελή Καλαϊτζίδη, μεταφρασμένο ήδη στα ρουμανικά από τις εκδόσεις EIKON), καθώς και τον ομώνυμο συλλογικό τόμο από τις εκδόσεις Ίνδικτος (2007), *Αναταράξεις στη μεταπολεμική θεολογία. Η "θεολογία του '60"* (Ινδικτος, 2009), *Και επί γης ειρήνη...Όραμα και αίτημα για τους λαούς και τις χριστιανικές Εκκλησίες-Ορθόδοξη Συμβολή* (Ινδικτος, 2010), *Εκκλησία*

και Πολιτισμός στη σύγχρονη ελληνική θεολογία (στα γαλλικά, στο τεύχος Ιανουαρίου-Μαρτίου 2010 του περιοδικού Istina), *"Many Women Were There..." The Participation of Orthodox Women in the Ecumenical Movement: Past, Present, Future*, (WCC Publications-Volos Academy, 2011), *Οι Χριστιανοί στη Μέση Ανατολή* (στα αγγλικά, στο τεύχος Μαρτίου 2012 του περιοδικού The Ecumenical Review), *Βιβλική Θεολογία της Απελευθέρωσης, Πατερική Θεολογία και αμφισημίες της νεωτερικότητας σε ορθόδοξη και οικουμενική*

προοπτική (Ινδικτος, 2012), *Εκκλησιολογία και Εθνικισμός* (στα αγγλικά, στο τεύχος 3-4 του 2013 του περιοδικού St Vladimir's Theological Quarterly), *Ορθοδοξία και συναφειακή θεολογία: Εναύσματα από την εκκλησιαστική παράδοση* (στα αγγλικά στο τεύχος 1-4, 2017 του περιοδικού Journal of Eastern Christian Studies), *Η ανανέωση της ελληνικής θεολογίας από τη γενιά του 60 μέχρι σήμερα* (στα γαλλικά στο τεύχος 3-4 του περιοδικού Contacts), ενώ στη συνέχεια αναμένεται και η έκδοση των λοιπών τόμων με τις εργασίες της Ακαδημίας κατά τα παρελθόντα έτη και με θέματα όπως: Ορθοδοξία και Πολυπολιτισμικότητα, Εκκλησία και Πολιτισμός, Νεοπατερική σύνθεση ή «Μετα-πατερική θεολογία: το αίτημα της θεολογίας της συνάφειας στην Ορθοδοξία, Η συμμετοχή των λαϊκών στη ζωή της Εκκλησίας, Κράτος και Εκκλησία, κ. ά. Από το 2012 η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών δραστηριοποιείται επίσης με αυτοτελείς εκδόσεις στα αγγλικά (στη σειρά: «Doxa & Praxis: Exploring Orthodox Theology», σε συνεργασία με τις εκδόσεις του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών/WCC Publications), κυκλοφορώντας ήδη τα τρία πρώτα βιβλία της σειράς: *Orthodox Theology in the Twenty-first Century* (Metropolitan Kallistos Ware), *Orthodoxy and Political Theology* (Pantelis Kalaitzidis) και *A Communion in Faith and Love: Elizabeth Behr-Sigel's ecclesiology* (edited by Sarah Wilson – Aikaterini Pekridou). Στο πλαίσιο των αγγλόφωνων εκδόσεων έχουν κυκλοφορήσει επίσης και τα έργα *Orthodox Perspectives on Ecumenical Theological Education: The Ecumenical Movement in the Theological Education and in the Life of Orthodox Churches*, Edited by Gennadios of Sassima, Laurentiu of Adreal, Pavel Aurel, Daniel Buda (Volos Academy Publications, Volos 2014), *Spirituality, Power and Revolution: Contemporary Monasticism in Communist Ethiopia*, Joachim G. Persoon with an Overview of the Orthodox Church During Communism by Vaclav Jezek (Volos Academy Publications, Volos 2014) και *The Dialogue between the Eastern Orthodox and Oriental Churches*, edited by Christine Chaillot (Volos Academy Publications, Volos 2016), Metropolitan Ignatius of Demetrias, *The Orthodox Church of Greece and the Economic Crisis*, Foreword by K. Featherstone (Volos Academy Publications, Volos 2017).

Από το 2014 η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών, δια της «Εκδοτικής Δημητριάδος», έχει εισέλθει σε μια νέα και σημαντική φάση του εκδοτικού της προγράμματος, με την αυτοέκδοση των έργων της (πρακτικά συνεδρίων και σεμιναρίων, δημοσίων διαλέξεων και εκδηλώσεων), αλλά και με τη δημοσίευση αυτοτελών έργων ευρύτερου θεολογικού και πνευματικού ενδιαφέροντος, Ελλήνων και ξένων συγγραφέων. Στο πλαίσιο αυτό κυκλοφόρησε ήδη σε δεύτερη έκδοση ο συλλογικός τόμος *Εκκλησία και Εσχατολογία*, ενώ

στο πλαίσιο της νέας εκδοτικής σειράς «Εν Διαλόγω» έχει κυκλοφορήσει σε ελληνική μετάφραση το βιβλίο του Jean Daniélou, *Δοκίμιο για το μυστήριο της Ιστορίας* (Εκδοτική Δημητριάδος, Βόλος, 2014) και η ελληνική μετάφραση του βιβλίου του Αριστοτέλη Παπανικολάου, *Η πολιτική της θέωσης. Η Ορθοδοξία συναντά την δημοκρατία* (Εκδοτική Δημητριάδος, Βόλος 2016). Στην εκδοτική σειρά «Θεολογικές Προσωπογραφίες» κυκλοφόρησε ήδη ο πρώτος τόμος με τίτλο *Παναγιώτης Ν. Τρεμπέλας. Μεταξύ παράδοσης και ανανέωσης, μεταξύ επιστήμης και ιεραποστολής* (Εκδοτική Δημητριάδος, Βόλος 2016). Επίσης κυκλοφόρησαν οι συλλογικοί τόμοι με τίτλο, *Πρόσωπο, Ευχαριστία και Βασιλεία του Θεού σε ορθόδοξη και οικουμενική προοπτική. Σύναξις Ευχαριστίας προς τιμήν του Μητροπολίτη Περγάμου Ιωάννη Δ. Ζηζιούλα*, επιμ. Παντελής Καλαϊτζίδης - Νικόλαος Ασπρούλης (Εκδοτική Δημητριάδος, Βόλος 2016), η διάλεξη του Μητροπολίτη Δημητριάδος και Αλμυρού Ιγνατίου στο London School of Economics (2015) με τίτλο *Η Εκκλησία και η οικονομική κρίση* (Εκδοτική Δημητριάδος, Βόλος 2017), *Η μαρτυρία της Ορθοδοξίας στη Δύση. Σύναξις Ευχαριστίας προς τιμήν του Μητροπολίτη Διοκλείας Κάλλιστου Ware*, επιμ. Παντελής Καλαϊτζίδης-Νικόλαος Ασπρούλης (Εκδοτική Δημητριάδος, Βόλος, 2018), Γεωργίου Κίσσα, π. Βασιλείου Θερμού και π. Χαράλαμπου Παπαδόπουλου, *Ναρκισσισμός και αυτοθεματοποίηση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης* (Εκδοτική Δημητριάδος, Βόλος 2019), *Νεοπατερική σύνθεση ή «Μεταπατερική θεολογία»: Το αίτημα της συνάφειας στην Ορθοδοξία*, επιμ. Παντελής Καλαϊτζίδης - Νικόλαος Ασπρούλης (Εκδοτική Δημητριάδος, Βόλος 2019).

Η Ιερά Μητρόπολη Δημητριάδος, σε συνεργασία με την Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών, έχουν δημιουργήσει στο διαδίκτυο Ορθόδοξη Θεολογική Ψηφιακή Βιβλιοθήκη (www.imdlibrary.gr), με ελεύθερη πρόσβαση σε βιβλία, επιστημονικά θεολογικά περιοδικά, συλλογικούς τόμους, επετηρίδες, μονογραφίες και θεολογικά δοκίμια, με περιλήψεις των έργων αυτών στα ελληνικά, αγγλικά και εντός ολίγου και στα γαλλικά, και με συνδέσεις (links) με άλλες διαδικτυακές βιβλιοθήκες και ιστοσελίδες. Χάρη στο έργο της και στην σπουδαία συμβολή της στον τομέα αυτό στον ορθόδοξο κόσμο, η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών συμμετέχει στην Παγκόσμια Ψηφιακή Θεολογική Βιβλιοθήκη (GlobTheoLib: www.globethics.net/gtl). Η εν λόγω Διαδικτυακή Βιβλιοθήκη αποσκοπεί στη χρήση νέων ψηφιακών μοντέλων ανταλλαγής πληροφορίας, προκειμένου να συμβάλει στην αποδοτική μετάδοση και ανταλλαγή θεολογικής γνώσης, υπερβαίνοντας τοπικούς φραγμούς και υλικές δυσχέρειες που δυσκολεύουν τη θεολογική επικοινωνία Βορρά και Νότου, Ανατολής και Δύσης. Η Παγκόσμια Διαδικτυακή Θεολογική

Βιβλιοθήκη προσφέρει στους εγγεγραμμένους της χρήστες δωρεάν πρόσβαση στα πλήρη κείμενα εκατοντάδων χιλιάδων (μέχρι σήμερα: 700.000) άρθρων, μεταπτυχιακών και διδακτορικών διατριβών και άλλων δημοσιεύσεων που αναφέρονται στη θεολογία και στην οικουμενική κίνηση και έχουν συνταχθεί σε διάφορες γλώσσες. Η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών διαθέτει βιβλιοθήκη/αναγνωστήριο που ξεκίνησε τη λειτουργία της τον Ιανουάριο του 2008. Απευθύνεται κυρίως σε θεολόγους - εκπαιδευτικούς, καθώς και σε ειδικές ομάδες όπως κληρικούς, φοιτητές και ερευνητές. Η συλλογή της αποτελείται από 20.281 περίπου καταλογογραφημένους τίτλους τεκμηρίων και από 18.500 περίπου ακαταλογογράφητους ή σε πορεία καταλογογράφησης τίτλους, καθώς και από 459 τίτλους περιοδικών, ενώ εμπλουτίζεται διαρκώς με νέο υλικό.

Ο ηλεκτρονικός κατάλογος της Βιβλιοθήκης της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών (OPAC) βρίσκεται στον ιστότοπο: <https://www.imd.gr/biblia/menu.php>

Λόγω της πολύπλευρης συμβολής και προσφοράς της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών στα θεολογικά γράμματα και ευρύτερα στην έρευνα και τον πολιτισμό, με το νόμο 4310/2014 του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων για την «Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία», που ψήφισε πρόσφατα η Βουλή των Ελλήνων, η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου συγκαταλέγεται πλέον μεταξύ των αναγνωρισμένων ανά την επικράτεια ερευνητικών κέντρων.

Το γεγονός αυτό αποτελεί μια πολύ σημαντική εξέλιξη για την Ακαδημία του Βόλου και μια αναγνώριση από την υπεύθυνη πολιτεία του έργου που επιτελείται, και που αναμένεται πως θα αποτελέσει ορόσημο για την περαιτέρω πορεία και ακαδημαϊκή της ανάπτυξη, τόσο σε τοπικό και εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Η αναγνώριση αυτή επιφορτίζει την Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών με περισσότερες ευθύνες και με νέα καθήκοντα για την προαγωγή και διεθνή προβολή της επιστημονικής θεολογικής έρευνας που επιτελείται στον τόπο μας, όσο και για τη ζωντανή και δημιουργική μαρτυρία της Ορθοδοξίας στο σύγχρονο κόσμο.

Το Ερευνητικό Κέντρο της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών, εκτός από τις συνήθεις θεολογικές επιστημονικές και ερευνητικές δραστηριότητες της Ακαδημίας, περιλαμβάνει προς το παρόν και πέντε εξειδικευμένους επιστημονικούς και ερευνητικούς τομείς οι οποίοι προβλέπεται σύντομα να μετεξελιχτούν σε ερευνητικά ινστιτούτα. Οι τομείς αυτοί είναι:

1) Τομέας Ψαλτικής Τέχνης και Μουσικολογίας

Ο Τομέας Ψαλτικής Τέχνης και Μουσικολογίας ιδρύθηκε με απόφαση του Δ. Σ. της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών στην υπ' αριθμ. 12/8-8-2013 συνεδρίασή του.

Σκοποί του Τομέα Ψαλτικής Τέχνης και Μουσικολογίας είναι η έρευνα, μελέτη, καταγραφή, διάσωση και προβολή του βυζαντινού και μεταβυζαντινού μουσικού πολιτισμού, ιδιαιτέρως της Εκκλησιαστικής Ψαλτικής Τέχνης, όπως αυτός διασώζεται στην ζώσα προφορική παράδοση των φυσικών του φορέων, κληρικών και ιεροψαλτών, αλλά και όπως καταφθάνει ως τις ημέρες μας μέσω των άμεσων και έμμεσων πηγών

αυτού (μουσικά χειρόγραφα, θεωρητικά συγγράμματα και μελέτες, ιστορικές μαρτυρίες, πατερική και κοσμική γραμματεία και τα όμοια). Παράλληλα, κύρια μέριμνα του Τομέα είναι και η καταγραφή και μελέτη της τοπικής ψαλτικής παραδόσεως της Μαγνησίας και της Ι. Μητροπόλεως Δημητριάδος, μέσα από τη συγκέντρωση, ταξινόμηση και μελέτη των σχετικών πηγών ή μαρτυριών. Για την επίτευξη των ανωτέρω σκοπών πρωταρχικό μέλημα του Τομέα είναι η οργάνωση ενός σύγχρονου μουσικού αρχείου δίσκων, κασετών, CD, ταινιών και ποικίλων ηχητικών καταγραφών, φωτογραφιών, καταλοίπων, εγγράφων, χειρογράφων, και λοιπών πηγών για την έρευνα και μελέτη της Ψαλτικής Τέχνης στην Μαγνησία, την Ι. Μητρόπολη Δημητριάδος, αλλά και πέραν αυτής, καθώς και η συγκρότηση μιας πλούσιας δανειστικής μουσικής και μουσικολογικής βιβλιοθήκης.

Επιπλέον, ο Τομέας φιλοδοξεί να φέρει κοντά όλους, ει δυνατόν, τους ανά τον κόσμο ερευνητές, επιστήμονες και επιστημονικούς φορείς, των οποίων το γνωστικό αντικείμενο ή τα ερευνητικά ενδιαφέροντα σχετίζονται αμέσως ή εμμέσως με την Ψαλτική Τέχνη, και να δημιουργήσει ένα παγκόσμιο δίκτυο συνεργασιών και διαδράσεων μεταξύ αυτών. Ως εκ τούτου, αποβλέπει σε συνεργασίες και ανταλλαγές με το Ιδρυμα Βυζαντινής Μουσικολογίας της Ι. Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, με τα Προγράμματα Ψαλτικής Τέχνης των Ανωτάτων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών, με τους ανάλογους Τομείς Πανεπιστημιακών Σχολών της Ελλάδος και του εξωτερικού, με καλλιτεχνικούς φορείς (Σύλλογοι και Σύνδεσμοι Ιεροψαλτών, Σχολές Βυζαντινής Μουσικής), κλπ. Αυτονόητη είναι η διοργάνωση συνεδρίων, συμποσίων, ημερίδων, επιμορφωτικών και εκπαιδευτικών σεμιναρίων και πάσης φύσεως καλλιτεχνικών εκδηλώσεων περί την Ψαλτική Τέχνη, καθώς επίσης και η συμμετοχή των μελών του Τομέα σε ανάλογα διεθνή επιστημονικά fora. Στους σκοπούς περιλαμβάνεται επίσης και η κατάρτιση στελεχών για την ενίσχυση του Τομέα και την αρτιότερη επίτευξη των στόχων του, όπως και η έκδοση μελετών, διατριβών, συλλογικών τόμων, μουσικών συλλογών, περιοδικών, δίσκων και λοιπών οπτικοακουστικών μέσων, η κατασκευή και ενημέρωση σχετικών διαδικτυακών ιστοσελίδων και πεδίων επικοινωνίας και η διάχυση των σχετικών πληροφοριών ή πορισμάτων των ανωτέρω δράσεων σε κάθε ενδιαφερόμενο πρόσωπο ή φορέα ανά τον κόσμο.

Διευθυντής του Τομέα Ψαλτικής Τέχνης και Μουσικολογίας ορίστηκε με την ως άνω απόφαση του Δ. Σ. της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών ο Δρ. Κωνσταντίνος Καραγκούνης, Αναπληρωτής Καθηγητής Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Μουσικής στην Ανωτάτη Εκκλησιαστική Ακαδημία Αθηνών, Πρωτοψάλτης και Χοράρχης, μέλος του Δ. Σ. του Ιδρύματος Βυζαντινής Μουσικολογίας της Ι. Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, και τ. μέλος του Δ. Σ. του Συνδέσμου Ιεροψαλτών Βόλου «Ιωάννης Κουκουζέλης».

2) Τομέας Μελέτης της Χειρόγραφης Παράδοσης της Καινής Διαθήκης

Ο Τομέας Μελέτης της Χειρόγραφης Παράδοσης της Καινής Διαθήκης ιδρύθηκε με απόφαση του Δ.Σ. της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών στην υπ' αριθμ. 13/27-12-2013 συνεδρίασή του.

Κύριος σκοπός του είναι η κριτική έκδοση του βυζαντινού κειμένου, το οποίο χρησιμοποιείται από την Ορθόδοξη Ανατολική Εκκλησία ως το λειτουργικό της κείμενο. Ως επιμέρους στόχοι ορίζονται η εξεύρεση, συγκέντρωση, φωτογράφιση, μεταγραφή και μελέτη των χειρογράφων (συνεχές κείμενο ή εκλογάδια) που διασώζουν τον βυζαντινό τύπο κειμένου, η εκπαίδευση και επιμόρφωση ειδικών στην κριτική του κειμένου, η οργάνωση συνεδρίων και σεμιναρίων, οι κριτικές εκδόσεις του κειμένου της Καινής Διαθήκης και ειδικότερα η επανέκδοση της Πατριαρχικής έκδοσης του 1904 με βελτιώσεις, διορθώσεις και εν γένει εφαρμογή της σύγχρονης επιστημονικής μεθοδολογίας, η μελέτη και ανάδειξη της οποιασδήποτε μορφής πρόσληψης και ερμηνευτικού υπομνηματισμού του κειμένου της Καινής Διαθήκης στα βυζαντινά χειρόγραφα (λειτουργικά χειρόγραφα, ερμηνευτικές σειρές κτλ), η συμμετοχή σε διεθνή επιστημονικά fora, η συνεργασία με αντίστοιχα ερευνητικά ιδρύματα του εξωτερικού, η έκδοση ηλεκτρονικού επιστημονικού περιοδικού για τη διάχυση των αποτελεσμάτων του ερευνητικού έργου, η κατασκευή και συντήρηση σχετικής ιστοσελίδας για την ενημέρωση της διεθνούς ακαδημαϊκής κοινότητας, η συνεργασία με τις Ορθόδοξες Εκκλησίες της Ανατολής για την επανέκδοση και την κριτική διόρθωση του εν χρήσει λειτουργικού κειμένου της Καινής Διαθήκης (ειδικά στα σύγχρονα εκλογάδια) με βάση την έρευνα στη χειρόγραφη παράδοση.

Ο ως άνω Τομέας α) θα καλύψει ένα σημαντικό κενό στην έρευνα, καθότι τα αντίστοιχα διεθνή ερευνητικά κέντρα ασχολούνται με άλλες μορφές της κειμενικής παράδοσης της αρχαίας Εκκλησίας (π.χ. αλεξανδρινός τύπος κειμένου, πάπυροι, αρχαίες λατινικές μεταφράσεις κ.ά.), έχοντας ως στόχο τους την εγγύτερη δυνατή προσέγγιση του αρχικού κειμένου (original text) της Καινής Διαθήκης, και όχι την αποκατάσταση του «ζωντανού κειμένου» (living text) στο πλαίσιο της βυζαντινής παράδοσης· β) θα ερευνήσει και θα αναδείξει ένα σημαντικό τμήμα της παράδοσης της αρχαίας Εκκλησίας, το οποίο ως τώρα δεν έχει αξιοποιηθεί επαρκώς· γ) θα προσφέρει ουσιαστικές υπηρεσίες κυρίως στις ελληνόφωνες Ορθόδοξες Εκκλησίες συμβάλλοντας στην επανέκδοση του κειμένου της Καινής Διαθήκης που χρησιμοποιείται στην καθημερινή λειτουργική τους πράξη· δ) θα προβάλει σε διεθνές επιστημονικό επίπεδο την τεράστιας πολιτιστικής αξίας και σημασίας κληρονομιά των ελληνικών χειρογράφων της Καινής Διαθήκης.

Διευθυντές του Τομέα ορίστηκαν με την ως άνω απόφαση οι εκ των μελών του Δ.Σ. της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών:

(1) Χρήστος Καρακόλης, Καθηγητής Καινής Διαθήκης Πανεπιστημίου Αθηνών, μέλος της

Εκδοτικής Επιτροπής των κριτικών εκδόσεων της Καινής Διαθήκης “Nestle-Aland” και “Greek New Testament”, μέλος της Επιτροπής Επιστημονικών Εκδόσεων της Γερμανικής Βιβλικής Εταιρίας, μέλος της Διοικούσας Επιτροπής της Studiorum Novi Testamenti Societas και αντιπρόεδρος της Επιτροπής της για την ανάπτυξη της Καινής Διαθήκης στην Ανατολική Ευρώπη, μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής του περιοδικού Early Christianity, του Colloquium Oecumenicum Paulinum και του Colloquium Ioanneum.

(2) Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Καινής Διαθήκης στο ΑΠΘ, μέλος της Διοικούσας Επιτροπής της European Association of Biblical Studies, μέλος του Δ.Σ. της European Society of Women in Theological Research, μέλος της Society of Biblical Literature, του Colloquium Oecumenicum Paulinum και της Γενικής Συνέλευσης της Ελληνικής Βιβλικής Εταιρίας.

3) Τομέας Κανονικής Θεολογίας

Ο Τομέας Κανονικής Θεολογίας ιδρύθηκε με απόφαση του Δ. Σ. της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών στην υπ' αριθμ. 14/25-8-2014 συνεδρίασή του.

Ο Τομέας έχει σκοπό να ερευνήσει, να μελετήσει και να αναδείξει θέματα: α) Κανονογέννησης και Κανονογένεσης, β) Κανονικής Παραδόσεως και γ) Κανονικής Ερμηνευτικής.

Αναλυτικότερα, η τρίπτυχη αυτή έρευνα θα καλύψει συνολικά, από άποψη μελέτης, έρευνας σπουδής και ζωής της Εκκλησίας α) το ευρύ φάσμα των δύο χιλιετιών, με σαφή κατ' αρχάς επικέντρωση στις Κανονικές Πηγές που αναδύθηκαν συνοδικά στην πρώτη χιλιετία, την χιλιετία της κανονογέννησης, με εισαγωγικά και ιστορικά προλεγόμενα σε αυτήν, καθώς και κειμενικά ζητήματα και ζητήματα κριτικής των κανονικών κειμένων, για να μελετηθούν στη συνέχεια οι κανονικές προεκτάσεις και απορροές της, που εμπεριέχονται στις επόμενες δύο γενικές πτυχές έρευνας.

β) Θέματα Κανονικής Παραδόσεως της Εκκλησίας όπως (ενδεικτικά):

- 1) Ιστορία των έντυπων εκδόσεων των Ιερών Κανόνων (16^{ος}-20^{ος} αι.)
- 2) Οι Κανονικές Συλλογές Πηδάλιο και Σύνταγμα Ράλλη-Ποτλή (19^{ος} αι.) της Ορθόδοξης Εκκλησίας και η Μεταβυζαντινή Ερμηνευτική
- 3) Εκκλησιολογία και Διοικησιολογία των Ιερών Κανόνων

γ) Θέματα της Κανονικής Ερμηνευτικής στην σύγχρονη εποχή όπως (ενδεικτικά):

- 1) Σύγχρονα εκκλησιο-κανονικά ζητήματα
- 2) Πολιτεία, Ορθόδοξη Εκκλησία & Θρησκευματα στην Ελλάδα / Ευρώπη / Οικουμένη
- 3) Κανονικό Δίκαιο και Διεθνής Πολιτική

Διευθυντής του Τομέα Κανονικής Θεολογίας ορίστηκε με την ως άνω απόφαση του Δ. Σ. της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών το μέλος του Δ. Σ. π. Γρηγόριος Παπαθωμάς,

Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών και Ινστιτούτου Ορθόδοξης θεολογίας, «Άγιος Σέργιος» Παρισίων, Πρόεδρος Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ορθόδοξων Θεολογικών Σχολών (EFOST), Κοσμήτωρ στο Θεολογικό Σεμινάριο «Άγιος Πλάτων Ταλλίνης» (Εσθονία), Μέλος της Συντακτικής Επιτροπής των Γαλλικών Ορθόδοξων περιοδικών Contacts και Le Messenger Orthodoxe (Παρίσι), και του Ορθόδοξου Εσθονικού περιοδικού Usk Ja Elu (Ταλλίν), Μέλος της Συνοδικής Επιτροπής Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων, Μέλος του Δ. Σ. του Διορθοδόξου Κέντρου της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος (Πεντέλη).

4) Τομέας Διαθρησκειακών Σπουδών

Ο Τομέας Διαθρησκειακών Σπουδών ιδρύθηκε με απόφαση του Δ.Σ. της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών στην υπ' αριθμ. 14/25-8-2014 συνεδρίασή του.

Ο Τομέας αυτός έχει ως αντικείμενο τη μελέτη του πολύπλευρου θρησκευτικού φαινομένου στις επιμέρους σύγχρονες εκδηλώσεις του (με έμφαση στις πιο οικείες στον ελληνικό χώρο μονοθεϊστικές θρησκείες του Ιουδαϊσμού και του Ισλάμ) με την χρήση των κατάλληλων πορισμάτων της θρησκευτολογικής έρευνας, όπως αυτή έχει διεθνώς αναπτυχθεί.

Η σπουδαιότητα της μελέτης του θρησκευτικού φαινομένου είναι προφανής τόσο διότι η θρησκεία αποτελεί βασική πτυχή της ίδιας της ανθρώπινης ύπαρξης, συνυφασμένη με την ίδια την ταυτότητά της, όσο και επειδή η θρησκεία έχει διαχρονικά αποτελέσει αντικείμενο εκμετάλλευσης από ποικίλες πλευρές με συνέπεια η κοινώς λεγόμενη «επιστροφή της θρησκείας» στον δημόσιο χώρο να χρωματίζεται συχνά με μελανά χρώματα. Σε μια περίοδο όπου λιγότερο ή περισσότερο φαίνεται να πριμοδοτείται η μισαλλοδοξία και η βία, ο διάλογος μεταξύ των διαφόρων θρησκευτικών παραδόσεων μέσα στο πλαίσιο της σοβαρής επιστημονικής έρευνας αναφορικά με τη θέση της θρησκείας στον δημόσιο χώρο, θα μπορέσει να καλλιεργήσει όχι μόνο την αμοιβαία γνώση αλλά και να συμβάλει στην αρμονική και ειρηνική συνύπαρξη των επιμέρους ανθρώπων και παραδόσεων στον σύγχρονο πλουραλιστικό κόσμο. Πέραν των ανωτέρω, σκοπός του Τομέα θα είναι να αξιοποιήσει την μακραίωνη εμπειρία συμβίωσης των τριών μονοθεϊστικών θρησκειών στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου και να εγκαινιάσει δράσεις και τράπεζες λόγου για την προαγωγή της καταλλαγής σε περιβάλλοντα θρησκευτικής ετερότητας.

Διευθύντρια του Τομέα Διαθρησκειακών Σπουδών ορίστηκε με την ως άνω απόφαση του Δ.Σ. της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών το μέλος του Δ. Σ. Αγγελική Ζιάκα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Τμήματος Θεολογίας ΑΠΘ, Διδάσκουσα στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του ιδίου Πανεπιστημίου και στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας

του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου, Επισκέπτρια καθηγήτρια του Πανεπιστημίου της Τιμισοάρα (Ρουμανία) και του Πανεπιστημίου της Αλαμπάμα (Τουσκαλούσα, Η.Π.Α.), μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής για την Αναβάθμιση της Θρησκευτικής Παιδείας των Ιεροδιδασκάλων του Ισλάμ (Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων), ιδρυτικό μέλος και μέλος του Δ. Σ. της Scientific Association for Ibadism and Ibadi Studies, ιδρυτικό μέλος και μέλος του Δ. Σ. της Επιστημονικής Εταιρείας Σπουδών Μέσης Ανατολής, της Συμβουλευτικής Επιτροπής της Εκδοτικής Σειράς Ορθόδοξης Θεολογίας «Doxa & Praxis: Exploring Orthodox Theology» (WCC Publications, Geneva).

5) Τομέας Έρευνας, Διαχείρισης και Συντήρησης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων και Κειμηλίων

Ο Τομέας Έρευνας, Διαχείρισης και Συντήρησης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων και Κειμηλίων ιδρύθηκε με απόφαση του Δ.Σ. της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών στην υπ' αριθμ. 14/25-8-2014 συνεδρίασή του.

Ο Τομέας έχει ως αντικείμενο τη συστηματική μελέτη, καταγραφή, συντήρηση και ανάδειξη των εκκλησιαστικών μνημείων και κειμηλίων (φορητές εικόνες, ξυλόγλυπτα, χειρόγραφα, αντικείμενα μικροτεχνίας) τόσο σε εθνικό όσο κυρίως σε τοπικό επίπεδο. Η σύσταση εξειδικευμένης βιβλιοθήκης για την προώθηση της έρευνας, η οργάνωση ψηφιακού αρχείου καταγραφών μνημείων-αντικειμένων και ψηφιακού φωτογραφικού αρχείου, η μουσειογραφική μελέτη και ανάδειξη τοπικών συλλογών εικόνων-κειμηλίων, ο σχεδιασμός πολιτιστικών διαδρομών στο πλαίσιο της ανάπτυξης του θρησκευτικού τουρισμού της περιοχής, με στόχο τη γνωριμία του ευρύτερου κοινού με τα βυζαντινά και μεταβυζαντινά μνημεία της Μαγνησίας, η ανάληψη ερευνητικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων και η διοργάνωση επιστημονικών συνεδρίων σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς του Υπουργείου Πολιτισμού, της πανεπιστημιακής κοινότητας και της τοπικής αυτοδιοίκησης, περιλαμβάνονται στους κύριους στόχους του Τομέα.

Διευθύντρια του Τομέα Έρευνας, Διαχείρισης και Συντήρησης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων και Κειμηλίων ορίστηκε με την ως άνω απόφαση του Δ.Σ. της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών η Μαρία Νάνου, Θεολόγος-Βυζαντινολόγος, ΜΑ Ιστορίας της Βυζαντινής Τέχνης του Πανεπιστημίου της Σορβόνης (Paris I-Panthéon-Sorbonne).

Η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών εξετάζει την περαιτέρω διεύρυνση των ερευνητικών της τομέων (Τομέας Φιλοσοφίας και Πατερικής Θεολογίας, Οικουμενικής Θεολογίας, Θεολογίας και Επιστημών του Ψυχισμού, Κατηχητικής και Διδακτικής των Θρησκευτικών, κ.ά.).

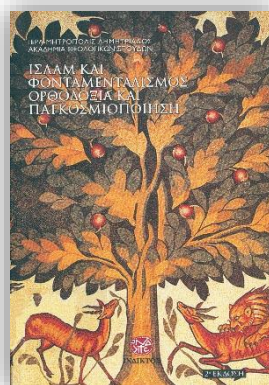
Μητροπολίτη Διοκλείας Κάλλιστου Ware, Η Ορθόδοξη Θεολογία στον 21^ο αιώνα

Ενώ τον 20ο αιώνα το πρωταρχικό πρόβλημα της θεολογίας ήταν το εκκλησιολογικό, το πρόβλημα της ταυτότητας και της φύσης της Εκκλησίας, τον 21^ο αιώνα υπό το κράτος των ταχύτατων και ραγδαίων εξελίξεων στο πεδίο της βιοτεχνολογίας, της γενετικής μηχανικής και της πληροφορικής- το πρόβλημα που κατεξοχήν θα απασχολήσει την ορθόδοξη θεολογία θα είναι το ανθρωπολογικό.

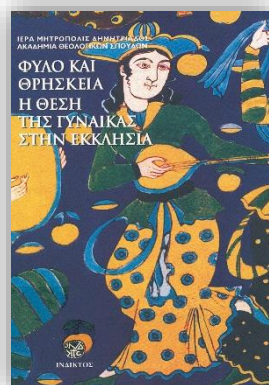
Ισλάμ και Φονταμενταλισμός -Ορθοδοξία και Παγκοσμιοποίηση (Συλλογικό)

Η δράση του πολιτικού Ισλάμ και οι αντιδράσεις πολλών ορθόδοξων χριστιανών έναντι της παγκοσμιοποίησης, μας κάνουν να σκεφτούμε ότι παρά τις σημαντικές διαφορές τους, τόσο η Ορθοδοξία όσο και το Ισλάμ, πού αντιμετωπίζουν σήμερα το δίλημμα «φονταμενταλισμός ή παγκοσμιοποίηση;», στην ουσία βρίσκονται να μην έχουν επιλύσει (για διαφορετικούς λόγους η κάθε πλευρά) το ζήτημα της σχέσης τους με τη νεωτερικότητα.

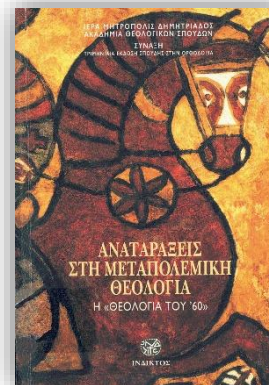
Φύλο και Θρησκεία: Η θέση της Γυναίκας στην Εκκλησία (Συλλογικό)

Μια σοβαρή θεολογική σπουδή -και εν πολλοίς αυτοκριτική συζήτηση- για το όλο φάσμα της στάσης της ορθόδοξης θεολογίας και παράδοσης στο κρίσιμο θέμα της θέσης της γυναίκας στην Εκκλησία: από τη ριζοσπαστική αμφισβήτηση και υπέρβαση των κάθε μορφής διακρίσεων (άρα και αυτών με βάση το φύλο) έως την υποτίμηση και την ιεραρχική υπαγωγή της γυναίκας στον άνδρα.

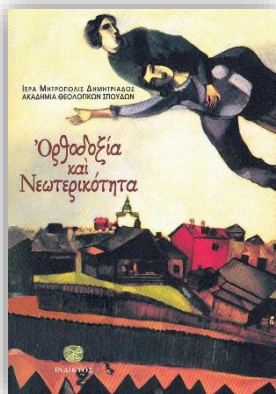
Αναταράξεις στη Μεταπολεμική Θεολογία- Η Θεολογία του '60 (Συλλογικό)

Πρακτικά Συνεδρίου για τη «θεολογία του '60» που διοργανώθηκε στο Βόλο το 2005 από την Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών και το περιοδικό Σύναξη. Με τον συλλογικό αυτό τόμο επιχειρείται, για πρώτη φορά, μια πολυεπίπεδη, συνθετική αλλά και κριτική αξιολόγηση της προσφοράς κα των αναζητήσεων μιας ολόκληρης θεολογικής γενιάς που σφράγισε την πορεία της σύγχρονης θεολογίας στην Ελλάδα.

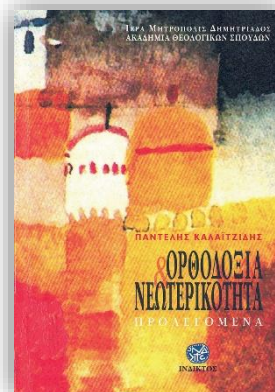

1. Ορθοδοξία και Νεωτερικότητα (Συλλογικό)

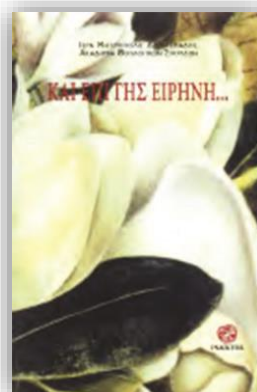
2. Προλεγόμενα: Παντελή Καλαϊτζίδη

Η Ορθοδοξία σταμάτησε πριν τη νεωτερικότητα; Έχει αποδεχτεί η Ορθοδοξία το κεκτημένο της νεωτερικότητας και τις συνέπειές του στο κοινωνικό πολιτισμικό πεδίο; Είναι συμβατά τα δικαιώματα του ανθρώπου με το ορθόδοξο ήθος, και σε ποιο βαθμό η ανάδυση του υποκειμένου παραπέμπει υποχρεωτικά στην ατομοκρατία και την ακύρωση των σχέσεων κοινωνίας; Ορθοδοξία και Διαφωτισμός είναι κατ' ανάγκην μεγέθη αλληλοαποκλειόμενα; Ποιός ο λόγος της Εκκλησίας στην εποχή της μετανεωτερικότητας και της πολυπολιτισμικότητας; Τι είναι εν τέλει η Ορθοδοξία: θρησκεία του παρελθόντος και αγώνας για τη διατήρηση «ιστορικών προνομίων» ή πρόταση ζωής για το παρόν και το μέλλον;

Και επί Γης Ειρήνη... Όραμα και αίτημα για τους λαούς και τις χριστιανικές εκκλησίες σήμερα - ορθόδοξη συμβολή (Συλλογικό)

Ο συλλογικός αυτός τόμος, με κείμενα ημερίδας που διοργανώθηκε το 2009 στο Βόλο με αφορμή το πρόγραμμα του ΠΣΕ «Δεκαετία για την Υπέρβαση της Βίας» και ενόψει της «Διεθνούς Οικουμενικής Διάσκεψης για την Ειρήνη» που πραγματοποιήθηκε το Μάιο του 2011 στο Kingston της Τζαμάικα, αναδεικνύει την αναγκαιότητα συμβολής της ορθόδοξης θεολογίας στη διαμόρφωση ενός πολιτισμού ειρήνης. Η συμβολή αυτή δεν επιτρέπεται να περιορισθεί σε απλή περιγραφή και εξωτερική ερμηνεία των φαινομένων. Η ορθόδοξη θεολογία με παρρησία, προφητικό όραμα και λόγο οφείλει να προσφέρει τρόπους μεταμόρφωσης του αισθητού και ενατένισης και πρόγευσης του υπεραισθητού.

Περιοδικό Νέα Εστία

Θρησκεία και Λογοτεχνία (Συλλογικό)

Α', Β' και Γ' μέρος,

Μάρτιος 2004, Μάρτιος 2005 και Σεπτέμβριος 2009 αντίστοιχα.

Βιβλική Θεολογία της Απελευθέρωσης, Πατερική Θεολογία και αμφισημίες της Νεωτερικότητας σε Ορθόδοξη και Οικουμενική Προοπτική (Συλλογικό)

Ο συλλογικός αυτός τόμος στηρίζεται σε σεμινάριο που πραγματοποιήθηκε από την Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών στο Βόλο το 2009, σε συνεργασία με τη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου της Χαϊδελβέργης και το Τμήμα Θεολογίας ΑΠΘ. Με τον τόμο αυτό επιχειρείται ο διάλογος της πατερικής θεολογίας με τα αιτήματα της θεολογίας της απελευθέρωσης, αλλά και με τις προκλήσεις και τις αμφισημίες της νεωτερικότητας, μέσα από το πρίσμα της ορθόδοξης και της οικουμενικής θεολογίας.

Η συμμετοχή των Ορθοδόξων Γυναικών στην Οικουμενική Κίνηση, Παρελθόν, Παρόν, Μέλλον

Πρακτικά Συνεδρίου για τη συμμετοχή των ορθοδόξων γυναικών στην οικουμενική κίνηση, που διοργανώθηκε στο Βόλο το 2008 από την Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών και το Πρόγραμμα «Γυναίκες στην Εκκλησία και την Κοινωνία» του ΠΣΕ. Με τον τόμο αυτό αναδεικνύεται η πολυδιάστατη εμπλοκή των ορθοδόξων θεολόγων γυναικών στην οικουμενική κίνηση αλλά ταυτόχρονα και οι σπουδαίες θεολογικές προκλήσεις για το ρόλο των γυναικών στην Εκκλησία και τη θεολογία. Οι προκλήσεις και τα ερωτήματα που τίθενται στο πλαίσιο του οικουμενικού διαλόγου αποτέλεσαν την αφορμή για έναν εσωτερικό, αυτοκριτικό διάλογο, ο οποίος εξακολουθεί μέχρι σήμερα να είναι αναγκαίος όσο και επίκαιρος.

Εκκλησία και Πολιτισμός, Αφιέρωμα του Περιοδικού ISTINA (Συλλογικό)

Το γνωστό περιοδικό «Istina» αφιερώνει ολόκληρο το τεύχος Νο 1 (Ιανουάριος-Μάρτιος 2010) στο Διεθνές Συνέδριο της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών «Εκκλησία και Πολιτισμός», που διοργανώθηκε στο Βόλο το 2009. Ο τόμος φιλοξενεί σε γαλλική μετάφραση επτά κείμενα Ελλήνων ορθοδόξων θεολόγων (Μητροπολίτης Νιγηρίας Αλέξανδρος, π. Λάμπρος Καμπερίδης, π. Δημήτριος Μπαθρέλλος, Νίκη Παπαγεωργίου, Χρυσόστομος Σταμούλης, Δημήτριος Μόσχος, Παντελής Καλαϊτζίδης), προκειμένου να καταδειχθεί ποιά είναι σήμερα στην Ελλάδα ή συζήτηση για τη σχέση Εκκλησίας και Πολιτισμού, Εκκλησίας και κόσμου, Εκκλησίας και τοπικών παραδόσεων, Εκκλησίας και ιεραποστολής.

PANTELIS KALAITZIDIS, ORTHODOXIE ȘI MODERNITATE, O INTRODUCERE

Traducere din neogreacă de Florin-Cătălin Ghiț, Prefață de Radu Preda, Colecția Universitas, Seria Theologia Socialis 9, Eikon, Cluj-Napoca, 2010. Πρόκειται για τη ρουμάνικη μετάφραση του βιβλίου του Διευθυντή της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Παντελή Καλαϊτζίδη, Ορθοδοξία και Νεωτερικότητα, Προλεγόμενα, που κυκλοφόρησε το 2007 από τις εκδόσεις «Ινδικτος».

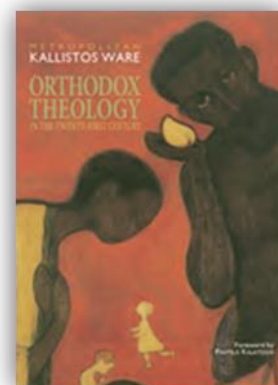

Metropolitan Kallistos Ware, Orthodox Theology in the twenty-first Century

Foreword by Pantelis Kalaitzidis

**“Doxa & Praxis: Exploring Orthodox Theology” series,
Geneva: WCC Publications, 2012**

Στον εναρκτήριο αυτό τόμο της σειράς «Doxa & Praxis», ο Σεβ. Κάλλιστος Ware εξετάζει τις μελλοντικές ερωτήσεις και ανησυχίες με τις οποίες θα βρεθεί αντιμέτωπη –υπό το κράτος των ταχύτατων και ραγδαίων εξελίξεων στο πεδίο της βιοτεχνολογίας, της γενετικής μηχανικής και της πληροφορικής– η Ορθοδοξία και ο θεολογικός της στοχασμός στο πεδίο κυρίως της ανθρωπολογίας.

Οι Χριστιανοί στη Μέση Ανατολή

Αφιέρωμα του περιοδικού The Ecumenical Review

Το γνωστό αγγλόφωνο περιοδικό The Ecumenical Review αφιερώνει ολόκληρο το τεύχος Νο 1, του 2012, σε μια επιλογή από τις εισηγήσεις που παρουσιάστηκαν στον Διεθνές συνέδριο με θέμα: «Χριστιανική παρουσία και μαρτυρία στην Παλαιστίνη και τη Μέση Ανατολή σήμερα: Θεολογικές και πολιτικές προκλήσεις», και που διοργάνωσε τον Ιούνιο του 2011 η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών σε συνεργασία με το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών. Το τεύχος αυτό περιλαμβάνει κείμενα θεολόγων, διανοητών και στρατευμένων χριστιανών από την Μέση Ανατολή αλλά και άλλες περιοχές του πλανήτη (Michel Nseir, Jamal Hader, Radu Preda, Ekaterini G. Tsalamprouni, Robert O. Smith, Nora Cort, Tarek Mitri, Assaad Elias Kattan, Mary Mikhael, Pantelis Kalaitzidis), που αναδεικνύουν τις θεολογικές και πολιτικές προκλήσεις του υπό συζήτηση θέματος.

Εκκλησιολογία και Εθνικισμός

Αφιέρωμα του περιοδικού St Vladimir's Theological Quarterly

Το τελευταίο (διπλό) τεύχος (57:3-4, 2013) του έγκριτου θεολογικού περιοδικού St Vladimir's Theological Quarterly, που εκδίδεται από το Ορθόδοξο Θεολογικό Σεμινάριο του Αγίου Βλαδίμηρου (Νέα Υόρκη), είναι αφιερωμένο στο Διεθνές Θεολογικό Συνέδριο «Εκκλησιολογία και Εθνικισμός», που συνδιοργανώθηκε από την Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών, την έδρα Ορθοδόξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου Münster (Γερμανία), το Κέντρο Ορθοδόξων Χριστιανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Fordham (Νέα Υόρκη), το Ρουμανικό Ινστιτούτο Διορθοδόξων, Διαχριστιανικών και Διαθρησκευτικών Σπουδών (INTER Cluj-Napoca), το Χριστιανικό Πολιτιστικό Κέντρο Βελιγραδίου (Σερβία), το Βιβλικό Θεολογικό Ινστιτούτο Αγίου Ανδρέα (Μόσχα), την Ορθόδοξη Ακαδημία του Βάλαμο (Φινλανδία) και το Ευρωπαϊκό Forum Ορθοδόξων Θεολογικών Σχολών (EFOST, Βρυξέλλες), στις 24-27 Μαΐου 2012. Ο τόμος φιλοξενεί 17 κείμενα επιφανών Ελλήνων και ξένων Ορθοδόξων θεολόγων και ιστορικών τα οποία μελετούν τη σχέση Ορθοδοξίας και Εθνικισμού (αποτέλεσμα του εναγκαλισμού Κράτους-Εκκλησίας στις περισσότερες Ορθόδοξες χώρες), το ζήτημα του εθνοφυλετισμού και τη συμβολή του στη διαμόρφωση των εθνικών εκκλησιών, την εμφάνιση εκκλησιαστικής «Διασποράς», το ζήτημα του πρωτείου κ.ά.

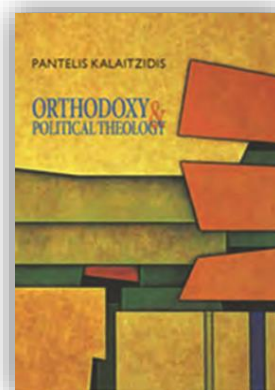
Pantelis Kalaitzidis

Orthodoxy and Political Theology

“Doxa & Praxis: Exploring, Orthodox Theology” series,

Geneva: WCC Publications, 2012

Το κεντρικό ερώτημα που θέτει αυτό το βιβλίο συνοψίζεται στο «Γιατί στον ορθόδοξο χώρο δεν ευδοκίμησε η πολιτική θεολογία;». Στηριζόμενο στην εσχατολογική και ευχαριστιακή αυτοσυνειδησία της Εκκλησίας, καθώς και στη ρωμαλέα εκκλησιολογία και την πλούσια δογματική και λειτουργική παράδοση της Ορθοδοξίας, το βιβλίο αυτό αναφέρεται σε μια σειρά από ιστορικούς λόγους στους οποίους οφείλεται κυρίως η υποτονική παρουσία της Ορθοδοξίας στην πολιτική σφαίρα, συμπεριλαμβανομένης και της υποταγής της κατά περιόδους σε διάφορα αυταρχικά καθεστώτα, από την Οθωμανική Αυτοκρατορία μέχρι την Σοβιετική Ένωση. Εν κατακλείδι το βιβλίο αυτό αναδεικνύει τα στοιχεία εκείνα από την πλούσια πατερική παράδοση και τη σύγχρονη ορθόδοξη θεολογία που θα μπορούσαν να συγκροτήσουν μία ορθόδοξη πρόταση πολιτικής θεολογίας και δημόσιας μαρτυρίας της Ορθοδοξίας.

Εκκλησία και Εσχατολογία (συλλογικό),
Δεύτερη έκδοση, Βόλος. «Εκδοτική Δημητριάδος», 2014

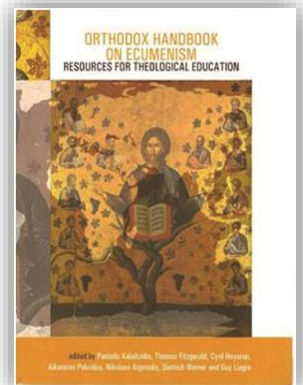
Ταυτίζοντας την Εκκλησία με το «ήδη», με το πραγματοποιημένο, και υποτιμώντας την εσχατολογική διάσταση, το «ούπω», αυτό που δεν έχει ακόμη πραγματοποιηθεί, παραμελείται το όραμα της ερχόμενης Βασιλείας του Θεού και η δυναμική μεταμόρφωση και ανακαίνιση του σύμπαντος κόσμου, προς όφελος μιας ιδεολογικής και παρελθοντικής εκδοχής της Ορθοδοξίας.

Με την επανέκδοση του τόμου Εκκλησία και Εσχατολογία, ενός τόμου που περιείχε τις εισηγήσεις του πρώτου ομώνυμου κύκλου διαλέξεων της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών στο Βόλο, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2000-01, η Ακαδημία, δια της «Εκδοτικής Δημητριάδος», εισέρχεται σε μια νέα και σημαντική φάση του εκδοτικού της προγράμματος, με την αυτοέκδοση των έργων της (πρακτικά συνεδρίων και σεμιναρίων, δημοσίων διαλέξεων και εκδηλώσεων), αλλά και με τη δημοσίευση αυτοτελών έργων ευρύτερου θεολογικού και πνευματικού ενδιαφέροντος, Ελλήνων και ξένων συγγραφέων.

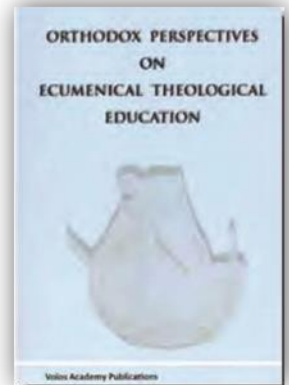
Orthodox Handbook on Ecumenism:
Resources for Theological Education
Edited by Pantelis Kalaitzidis, Thomas Fitzgerald,
Cyril Hovorun, Aikaterini Pekridou,
Nikolaos Asproulis, Dietrich Werner and Guy Liagre,
Volos/Geneva/Oxford: Volos Academy Publications/WCC
Publications/Regnum Books International, 2014

Το Εγχειρίδιο αυτό για τη συμβολή της Ορθοδοξίας στην Οικουμενική κίνηση είναι προϊόν συνεργασίας του Προγράμματος για την Οικουμενική Θεολογική Εκπαίδευση του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών (ETE/WCC), του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Εκκλησιών (CEC) και της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου, και περιλαμβάνει τόσο τα αποτελέσματα των διμερών διαλόγων, όσο και τα επιτεύγματα του πολυμερούς διαλόγου, ενώ χαρτογραφεί τον τρέχοντα ορθόδοξο θεολογικό προβληματισμό σε όλο τον κόσμο εν σχέσει με θέματα που συζητήθηκαν και συζητούνται στην οικουμενική κίνηση. Εκτός από τα επιτεύγματα, το εγχειρίδιο επιχειρεί να παρουσιάσει επίσης τις προκλήσεις και τα προβλήματα που θέτει στην Ορθόδοξη παράδοση η οικουμενική κίνηση, καθώς και τις σύγχρονες ανάγκες της οικουμενικής θεολογικής εκπαίδευσης. Το Εγχειρίδιο αποτελείται από 8 τμήματα και ένα παράρτημα, ενώ συνοδεύεται από έναν ψηφιακό δίσκο (CD) ο οποίος περιλαμβάνει σειρές επισήμων κειμένων του Οικουμενικού Διαλόγου ταξινομημένες σε κατηγορίες (Πατριαρχικές Επιστολές, Αποφάσεις Πανορθόδοξων Συνόδων κ. α)

**Orthodox Perspectives
on Ecumenical Theological Education:**

**The Ecumenical Movement in the Theological Education
and in the Life of Orthodox Churches Edited by Gennadios of
Sassima, Laurentiu of Adreal, Pavel Aurel, Daniel Buda,
Volos Academy Publications, Volos 2014**

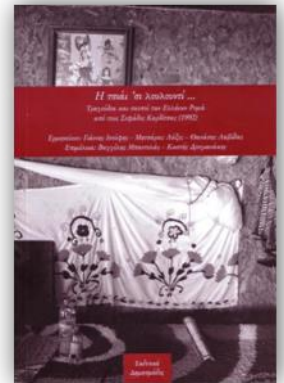
Πρόκειται για ένα συλλογικό τόμο στην αγγλική γλώσσα, ο οποίος περιλαμβάνει τα πρακτικά του διεθνούς συνεδρίου 'The Ecumenical Movement in Theological Education and in the Life of the Orthodox Churches.' Το αυτό έλαβε χώρα από τις 9 έως τις 12 Νοεμβρίου του 2010 στη Θεολογική Σχολή του Sibiu (Ρουμανία). Εκπρόσωποι από όλες σχεδόν τις Ορθόδοξες Εκκλησίες συζητούν με ποιο τρόπο οι οικουμενικές σπουδές διδάσκονται στις επιμέρους Ορθόδοξες Εκκλησίες και διατυπώνουν τις σκέψεις τους για το μέλλον των οικουμενικών σπουδών και την οικουμενική προοπτική και μαρτυρία της Ορθοδοξίας.

**Spirituality, Power and Revolution: Contemporary
Monasticism in Communist Ethiopia**
**by Joachim G. Persoon, With an Overview of the Orthodox Church
during Communism, by Vaclav Jezek - Volos Academy
Publications, 2014**

Το βιβλίο αυτό αποτελείται από δύο ανεξάρτητες μελέτες. Η πρώτη και βασική είναι γραμμένη από τον Joachim G. Persoon, και ασχολείται με τον κομμουνισμό στην Αιθιοπία και τη σχέση του με την τοπική Tewahedo Ορθόδοξη Εκκλησία. Η δεύτερη μελέτη γράφτηκε από τον π. Vaclav Jezek ως ένα είδος εισαγωγής στο κείμενο του Persoon, με σκοπό να βοηθήσει τον αναγνώστη να κατανοήσει τη θέση και να γνωρίσει την ιστορία της Ορθόδοξης Εκκλησίας κατά τη διάρκεια της κομμουνιστικής περιόδου. Η μελέτη αυτή προσφέρει επίσης και μια κριτική επισκόπηση της δυναμικής που καθόρισε την αλληλεπίδραση μεταξύ της Ορθόδοξης Εκκλησίας και του κομμουνισμού σε διάφορες χώρες του πρώην σοβιετικού μπλοκ και αλλού.

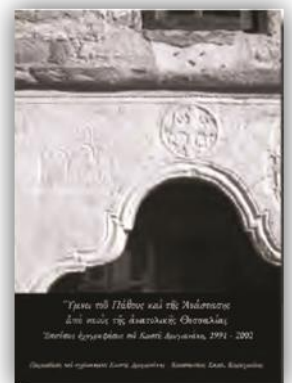
Η τσιάι 'σι λουλουντί ...
Τραγούδια και σκοποί των Ελλήνων Ρομά
Από τους Σοφάδες Καρδίτσας (1992)
Επιμέλεια: Βαγγέλης Μπαντελάς, Κωστής Δρυγιανάκης
(βιβλίο με CD)
Βόλος, Εκδοτική Δημητριάδος, 2015

Καρπός του ενδιαφέροντος της Μητρόπολης Δημητριάδος για τα προβλήματα των τσιγγανόπαιδων της περιοχής και ενταγμένη σε ένα σύνολο παρεμφερών δράσεων, η έκδοση αυτή στοχεύει να αποτυπώσει πτυχές του μουσικού κόσμου των Ελλήνων Ρομά, να αναδείξει τη γενικότερη ποικιλομορφία του Νεοελληνικού λαϊκού πολιτισμού και να καλλιεργήσει ένα κλίμα αμοιβαίου αλληλοσεβασμού μεταξύ των διάφορων κοινοτήτων.

Πρόκειται για ηχογραφήσεις πραγματοποιημένες πριν από είκοσι περίπου χρόνια στους Σοφάδες, που αποτυπώνουν ένα ρεπερτόριο που σταδιακά περιπίπτει σε λήθη και θέτοντας προβληματισμούς για την έννοια της παράδοσης, της προσωπικής δημιουργίας, της προφορικότητας, της νεωτερικότητας.

Ύμνοι του Πάθους και της Ανάστασης
από ναούς της ανατολικής Θεσσαλίας
Επιμέλεια: Κωστής Δρυγιανάκης, Κωνσταντίνος Χ. Καραγκούνης
(βιβλίο με δύο CD) Βόλος, Εκδοτική Δημητριάδος, 2014

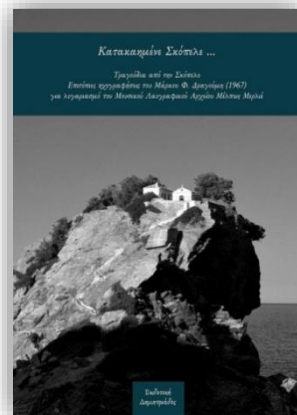
Η έκδοση περιλαμβάνει ηχογραφήσεις ύμνων από 50 ναούς και μονές της περιοχής. Εστιάζοντας στην περιφέρεια, επιχειρεί να φέρει στην σφαίρα του ορατού τους λιγότερο γνωστούς ιεροψάλτες. Πραγματοποιεί έτσι ένα πρώτο βήμα προς την βαθύτερη γνώση της γενικώς αγνοημένης λαϊκής βάσης της ψαλτικής, η οποία, αν και μνημονεύεται ως ακρογωνιαίος λίθος της βυζαντινής παράδοσης, ελάχιστα έχει μελετηθεί στις λεπτομέρειες της. Επίσης, πραγματοποιεί ένα βήμα προς την βαθύτερη κατανόηση της αισθητικής της λατρευτικής πράξης, η οποία ομοίως έχει αγνοηθεί τους τελευταίους δυο αιώνες στην προσπάθεια ένταξης της εκκλησιαστικής μουσικής στο νεωτερικό πλαίσιο.

Κατακαυμένη Σκόπελε...

Επιμέλεια: Κωστής Δρυγιαννάκης (βιβλίο με CD)

Βόλος, Εκδοτική Δημητριάδος, 2016

Περιλαμβάνει τις επιτόπιες ηχογραφήσεις του γνωστού μουσικολόγου Μάρκου Φ. Δραγούμη στην Σκόπελο το 1967, για λογαριασμό του Μουσικού Λαογραφικού Αρχείου Μέλπως Μερλιέ. Η έκδοση αποτελείται από ένα δίσκο ακτίνας που συνοδεύεται από ένα βιβλίο 96 σελίδων με εισαγωγικά σημειώματα του Μάρκου Δραγούμη, του Κωστή Δρυγιαννάκη και του Χρήστου Γ. Καλαντζή και αρκετό φωτογραφικό υλικό τόσο από την εποχή των ηχογραφήσεων όσο και νεώτερο. Καταγράφεται η τέχνη παραδοσιακών μουσικών της Σκοπέλου, όπως ο Μιχάλης Αναγνώστου, ο Κώστας Λιθαδιώτης, ο Βασίλης Πατσής και κυρίως ο Τριαντάφυλλος Μπουνταλάς όπως επίσης και η τέχνη λαϊκών τραγουδιστών ερασιτεχνών, όπως η Διαμαντούλα και ο Μιχάλης Κεχριώτης, η Ευλαλία Παχή, ο Νίκος Αντωνόπουλος, ο Νίκος Κορέντης, κ.ά. Εκτός από τους λίγους οργανικούς σκοπούς, ο δίσκος περιλαμβάνει τραγούδια του χορού και του γάμου, νανουρίσματα, κάλαντα, αποκριάτικα κ.α., που αποδίδονται χωρίς οργανική συνοδεία, φανερώνοντας τόσο τις τοπικές ιδιαιτερότητες της Σκοπέλου όσο και το δίκτυο των αλληλεπιδράσεων του νησιού με τα μεγάλα αστικά κέντρα.

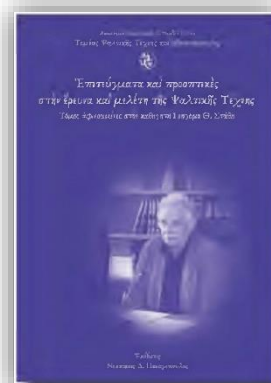
Επιτεύγματα και προοπτικές στην έρευνα και

μελέτη της εκκλησιαστικής ψαλτικής τέχνης

Τόμος αφιερωμένος στον καθηγητή Γρηγόριο Θ. Στάθη

Επιμέλεια: Κωνσταντίνος Χ. Καραγκούνης

Αθήνα, εκδ. Νεκτάριος Δ. Παναγόπουλος, 2014

Πρακτικά του Συμποσίου που πραγματοποιήθηκε στον Βόλο, τον Φεβρουάριο του 2012. Εστιάζοντας στη δράση του τιμώμενου καθηγητή Γρηγόρη Στάθη, οι ομιλίες που παρουσιάζονται εδώ ιχνηλατούν τα πεπραγμένα αλλά και σκιαγραφούν τις δυνατότητες που παρουσιάζονται σήμερα στην επιστημονική έρευνα περί την Ψαλτική της βυζαντινής παράδοσης, καλύπτοντας θέματα θεολογίας, παλαιογραφίας, λειτουργικής, ανθρωπολογίας κλπ. Ο τόμος συμπληρώνεται από την παρουσίαση του μουσικού έργου Η Κλίμαξ των αρετών του Γρηγόρη Στάθη, πάνω σε κείμενα από το ομώνυμο έργο του Αγίου Ιωάννη του Σιναΐτη.

Jean Daniélou, Δοκίμιο για το μυστήριο της Ιστορίας

μτφρ. Ξενοφών Κομνηνός, εισαγωγή

Νικόλαος Ασπρούλης Σειρά: «Εν Διαλόγω - 1 »,

Βόλος, Εκδοτική Δημητριάδος, 2014

Το Δοκίμιο για το μυστήριο της Ιστορίας του Jean Daniélou αποτελεί μια από τις πλέον επιτυχείς απόπειρες της σύγχρονης ρωμαιοκαθολικής θεολογίας να έρθει σε γόνιμο διάλογο με την περιβάλλουσα πραγματικότητα της εποχής της, προτείνοντας μια συνεκτική θεώρηση για το νόημα της Ιστορίας η οποία εκκινεί από και θεμελιώνεται στο γεγονός του Ιησού Χριστού.

Παρά τη σχετική παλαιότητά του (γράφηκε το 1953) το βιβλίο αυτό εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα επίκαιρο για τη σύγχρονη ορθόδοξη θεολογία, τόσο με τις προϋποθέσεις (ειδικά με αυτές), όσο και με τις επιμέρους θέσεις του, στο βαθμό που η τελευταία έδειχνε ανέκαθεν να αντιμετωπίζει με ορισμένη καχυποψία το έντονο ιστορικό ενδιαφέρον και τη στράτευση εντός της Ιστορίας του δυτικού χριστιανισμού.

Aristotle Papanikolaou,

Η πολιτική της θέωσης.

Η Ορθοδοξία συναντά τη Δημοκρατία

Εισαγωγή: Παντελής Καλαϊτζίδης,

μετάφραση: Νικόλαος Ασπρούλης, Σειρά: «Εν Διαλόγω - 2»

Βόλος, Εκδοτική Δημητριάδος, 2016

Στο βιβλίο αυτό ο συγγραφέας, αφού επιχειρήσει να ανιχνεύσει στοιχεία πολιτικής θεολογίας στην διαχρονική ιστορία της Ορθοδοξίας (από τον Ευσέβιο μέχρι την σύγχρονη Ρωσία), στη συνέχεια θα διερευνήσει τον χαρακτήρα και τη θέση της φιλελεύθερης δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της πολιτικής συγχώρησης κ.ά. με εφαλτήριο την παράδοση της Ορθοδοξίας, όπως αυτή διερμηνεύεται στο πλαίσιο της ευχαριστιακής εκκλησιολογίας και της θεολογίας του προσώπου και άξονα την έννοια της θέωσης. Στην προοπτική αυτή προτείνεται μια *πολιτική της θέωσης* η οποία δεν σημαίνει τίποτε άλλο από το να μάθει κάποιος να αγαπά με τον τρόπο που αγαπά ο Θεός, χωρίς να χρειάζεται να τραπεί σε φυγή από τον κόσμο αλλά καταμεσής της καθημερινής πραγματικότητας.

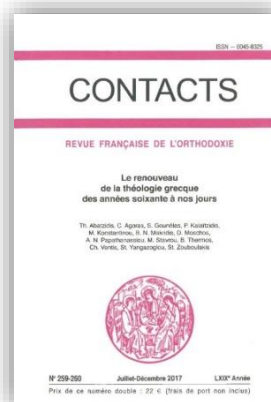
Παναγιώτης Τρεμπέλας:
Μεταξύ παράδοσης και ανανέωσης,
μεταξύ επιστήμης και ιεραποστολής
Επιμέλεια-εισαγωγή Νικόλαος Ασπρούλης «Θεολογικές
Προσωπογραφίες-1» Βόλος, Εκδοτική Δημητριάδος, 2015

Με τη σειρά «Θεολογικές Προσωπογραφίες» η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών φιλοδοξεί με κριτική ματιά να διατρέξει τους σημαντικότερους σταθμούς στην εξέλιξη της νεώτερης ελλαδικής θεολογίας, όπως αυτή αποτυπώνεται στο πολύπλευρο έργο επιφανών προσωπικοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό, και έπειτα από τριάντα χρόνια μετά το θάνατο του Π. Ν. Τρεμπέλα, με τον συλλογικό αυτό τόμο επιχειρείται μια πρώτη νηφάλια και ώριμη πια αξιολόγηση και αποτίμηση ποικίλων όψεων της σκέψης και της προσωπικότητάς του, μέσα από τη συζήτηση κρίσιμων ερωτημάτων που αφορούν σε ζητήματα βιβλικής ερμηνευτικής, λειτουργικής αναγέννησης, δογματικής θεολογίας, οικουμενικού διαλόγου, κ.ά.

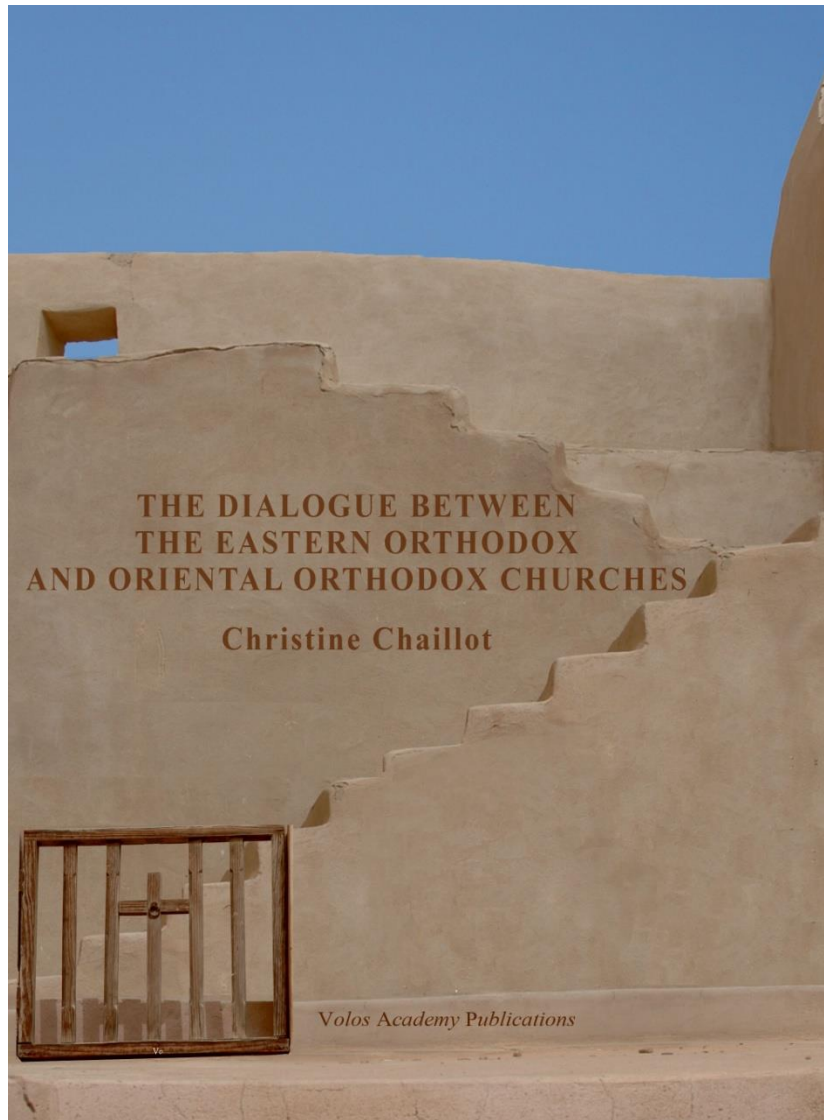
Η ανανέωση της ελλαδικής θεολογίας από τη γενιά του '60
μέχρι σήμερα

Αφιέρωμα του περιοδικού Contacts (συλλογικό)
No 259-260 Ιούλιος- Δεκέμβριος 2017

Το παρόν διπλό τεύχος του γνωστού γαλλόφωνου ορθόδοξου θεολογικού περιοδικού, Contacts-Revue Française de l'Orthodoxie, περιλαμβάνει τις εισηγήσεις του Διεθνούς Συνεδρίου που έλαβε χώρα στο Παρίσι στις 15 - 16 Απριλίου 2010 και διοργανώθηκε από την Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών σε συνεργασία με το γαλλικό ορθόδοξο περιοδικό και το Οικουμενικό Κέντρο ISTINA. Με τα κείμενα αυτά μια ομάδα επιφανών Ορθόδοξων θεολόγων και ερευνητών (Θεόφιλος Αμπατζίδης, Michel Stavrou, Σωτήρης Γουνελάς, Μιλτιάδης Κωνσταντίνου, π. Βασίλειος Θερμός, Θανάσης Ν. Παπαθανασίου, Βασίλειος Μακρίδης, Παντελής Καλαϊτζίδης, Κωνσταντίνος Αγόρας, Σταύρος Γιαγκάζογλου, Σταύρος Ζουμπουλάκης, Δημήτριος Μόσχος, Χαράλαμπος Βέντης) επιχειρεί μια ψύχραιμη κριτική αποτίμηση προσώπων (Μητροπολίτης Περγάμου Ιωάννης Ζηζιούλας, Χ. Γιανναράς, Ιω. Ρωμανίδης, Ν. Νησιώτης, κ.ά.) και ιδεών (η θεολογία του '60 και η σχέση της με τις βιβλικές σπουδές, την ιεραποστολική, την ευχαριστιακή εκκλησιολογία και τη μοναστική πνευματικότητα, την πολιτική, κ.ά.) της περίφημης θεολογικής γενιάς του '60 που συνέβαλε αποφασιστικά στην αναγέννηση της νεοελληνικής θεολογίας κατά το δεύτερο μισό του 20^{ου} αιώνα.

The Dialogue between the Eastern Orthodox and Oriental Orthodox Churches

Ed. Christine Chaillot, Volos Academy Publications, 2016

Βασικός στόχος του συλλογικού αυτού τόμου είναι να λειτουργήσει ως βάση προβληματισμού γύρω από τον διάλογο μεταξύ Ορθοδόξων και Ανατολικών Ορθοδόξων Εκκλησιών (της Κοπτικής, Αρμενικής, Αιθιοπικής και Συριακής παράδοσης), τόσο στον ανεπίσημο (ήδη από το 1964), όσο και στον επίσημο (από το 1985). Όπως είναι γνωστό το σχίσμα μεταξύ των δύο παραδόσεων ξεκίνησε με αφορμή την θεολογική έριδα που ξέσπασε γύρω από τις χριστολογικές διατυπώσεις που υιοθετήθηκαν από την Δ΄ Οικουμενική Σύνοδο (451). Ο θεολογικός διάλογος οφείλει σήμερα να γίνει ευρύτερα γνωστός και κατανοητός, όχι μόνο από θεολόγους και ερευνητές αλλά πρωτίστως από τους απλούς πιστούς. Ο τόμος αυτός φιλοδοξεί να κάνει ευρύτερα γνωστό το διάλογο αυτό σε όλες τις επιμέρους Εκκλησίες με σκοπό την περαιτέρω εμπέδωσή του.

Πρόσωπο,
Εύχαριστία
καὶ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ
σὲ ὀρθόδοξη καὶ οἰκουμενικὴ προοπτικὴ

*Σύναξις Εὐχαριστίας πρὸς τιμὴν
τοῦ Μητροπολίτη Περγάμου Ἰωάννη Δ. Ζηζιούλα*

*Ἐκδόταις
Δημητριάδος*

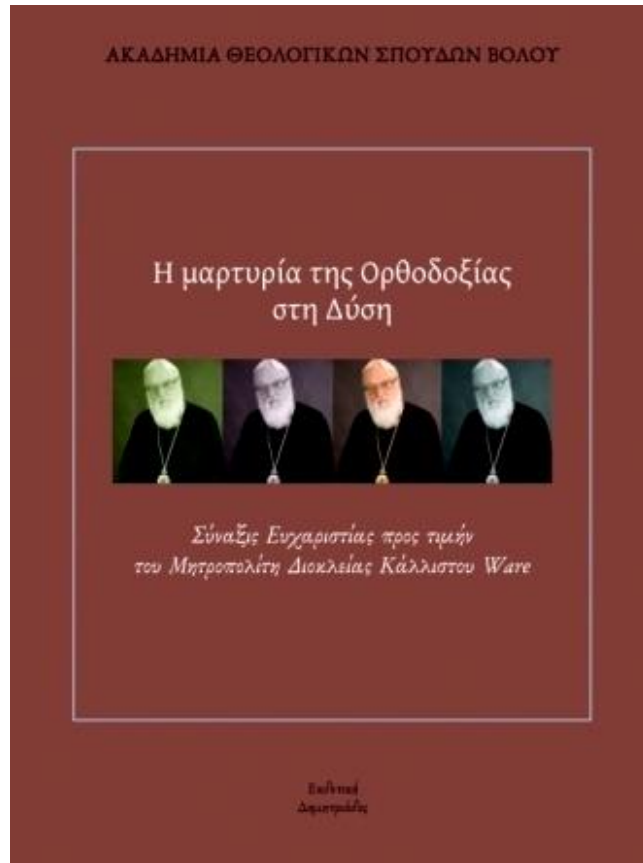
**Πρόσωπο, Ευχαριστία και Βασιλεία του Θεού
σε ορθόδοξη και οικουμενική προοπτική.**

Σύναξις Ευχαριστίας προς τιμήν του Μητροπολίτη Περγάμου Ιωάννη Δ. Ζηζιούλα

Επιμέλεια: Παντελής Καλαϊτζίδης-Νικόλαος Ασπρούλης

Βόλος, Εκδοτική Δημητριάδος, 2016

Αποτελώντας έναν από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της θεολογικής γενιάς του '60, που απολαμβάνει οικουμενική εκκλησιαστική ακτινοβολία και αναμφίβολη ακαδημαϊκή αναγνώριση, ο Μητροπολίτης Περγάμου δεσπόζει εδώ και δεκαετίες στον διαχριστιανικό ακαδημαϊκό-θεολογικό χώρο, όπως και στον οικουμενικό εκκλησιαστικό διάλογο, πυροδοτώντας με τις θέσεις και τις προτάσεις του γόνιμο προβληματισμό γύρω από τα ουσιώδη της θεολογικής συζήτησης και της εκκλησιαστικής ζωής και ανοίγοντας ταυτόχρονα την σύγχρονη ορθόδοξη θεολογία σε μια καρποφόρα αντιπαράθεση με τον νεωτερικό πολιτισμό, πέρα από ομολογιακές και αμυντικές αντανάκλαστικές αγκυλώσεις και χωρίς το φόβο της κάθε ετερότητας. Ο παρών συλλογικός τόμος περιλαμβάνει τα πρακτικά του Συνεδρίου που έλαβε χώρα στο Βόλο στις 28-30 Οκτωβρίου 2011. Χωρίς να απεμπολείται η αναγκαία κριτική λειτουργία, που οφείλει πάντοτε να είναι σύμφυτη με το θεολογείν, με τον παρόντα τόμο επιχειρείται να αναδειχθεί περισσότερο το στοιχείο της οφειλής, μέσα από την προσεκτική μελέτη επιμέρους όψεων του θεολογικού του προγράμματος.

Η μαρτυρία της Ορθοδοξίας στη Δύση.

Σύναξις Ευχαριστίας προς τιμήν του Μητροπολίτη Διοκλείας Κάλλιστου Ware

Βόλος, Εκδοτική Δημητριάδος, 2018

Ο Μητροπολίτης Διοκλείας αναγνωρίζεται ως ένας από τους πλέον σημαντικούς εκπροσώπους της ορθόδοξης θεολογίας της εποχής μας. Με τις διεισδυτικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις του ανατέμνει υπαρκτικά την πλούσια πατερική και ειδικά ησυχαστική και νηπτική παράδοση της Εκκλησίας, επιχειρώντας να φέρει το πνεύμα των Πατέρων και το ήθος της Φιλοκαλίας σε δημιουργικό διάλογο με το σύγχρονο άνθρωπο, ο οποίος, ζώντας σε καιρό ραγδαίων μεταβολών και ανατροπών, αντιμετωπίζει πλήθος υπαρκτών και άλλων προβλημάτων (ατομικισμός, καταναλωτισμός, οικολογικό πρόβλημα, εκκοσμίκευση, βιοτεχνολογία, οικονομική κρίση, κ. ά.) αναζητεί το βαθύτερο νόημα της ύπαρξής του. Ο παρών συλλογικός περιλαμβάνει τα πρακτικά του Συνεδρίου που έλαβε χώρα στον Βόλο στις 20-22 Νοεμβρίου, 2015 με την ευκαιρία της ανακήρυξης του Μητροπολίτη σε Εταίρο και Επίτιμο μέλος της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου, με γενικό τίτλο «Ο Μητροπολίτης Διοκλείας Κάλλιστος Ware και η μαρτυρία της Ορθοδοξίας στη Δύση». Χωρίς να απουσιάζει η κριτική διάσταση της θεολογίας, με τον παρόντα τόμο αναδεικνύεται περισσότερο το στοιχείο της ευχαριστίας και της οφειλής μέσα από μία προσεκτική μελέτη ποικίλων πτυχών της θεολογικής του σκέψης...

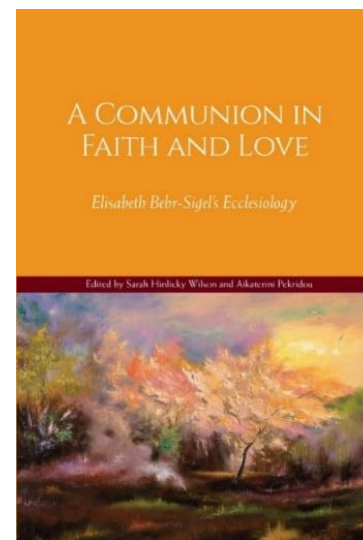
A Communion in Faith and Love

Elisabeth Behr-Sigel's Ecclesiology

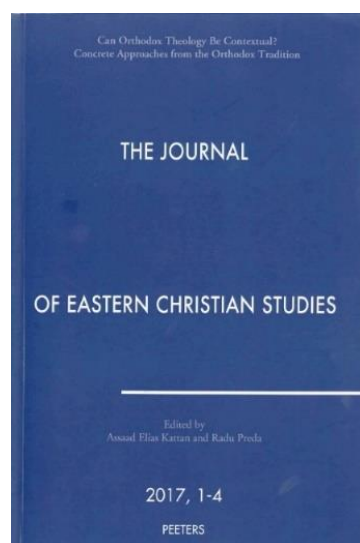
“Doxa & Praxis: Exploring, Orthodox Theology” series,

ed. By S. H. Wilson and Aik. Pekridou,

Geneva: WCC Publications, 2016

Η Elisabeth Behr-Sigel (1907-2005), ορθόδοξη θεολόγος και ηγετική φυσιογνωμία της Οικουμενικής Κίνησης, γεννήθηκε σε λουθηρανικό και ιουδαϊκό οικογενειακό περιβάλλον και θα μεταστραφεί στην Ορθοδοξία, αφιερώνοντας το υπόλοιπο της ζωής της στη θεολογική αντιμετώπιση των βασικών ερωτημάτων της ζωής και τον διάλογο με επιφανείς στοχαστές της εποχής της. Γνωρίζοντας σε βάθος τις θρησκευτικές και κοινωνικές διαμάχες της Ευρώπης του 20^{ου} αιώνα, στράφηκε στον πλούτο της παράδοσης, όπου συνειδητοποίησε τη σπουδαιότητα της ορθόδοξης πνευματικότητας και θεολογίας για την ταραγμένη εποχή μας και την εκκλησιαστική κοινωνία μέσα στην Εκκλησία. Ο παρών τόμος περιέχει τα κείμενα του Διεθνούς Συνεδρίου που διοργανώθηκε από την Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου σε συνεργασία με το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών και το Ινστιτούτο Οικουμενικών Ερευνών και έλαβε χώρα στο Στρασβούργο από 31 Αυγούστου έως 3 Σεπτεμβρίου 2011.

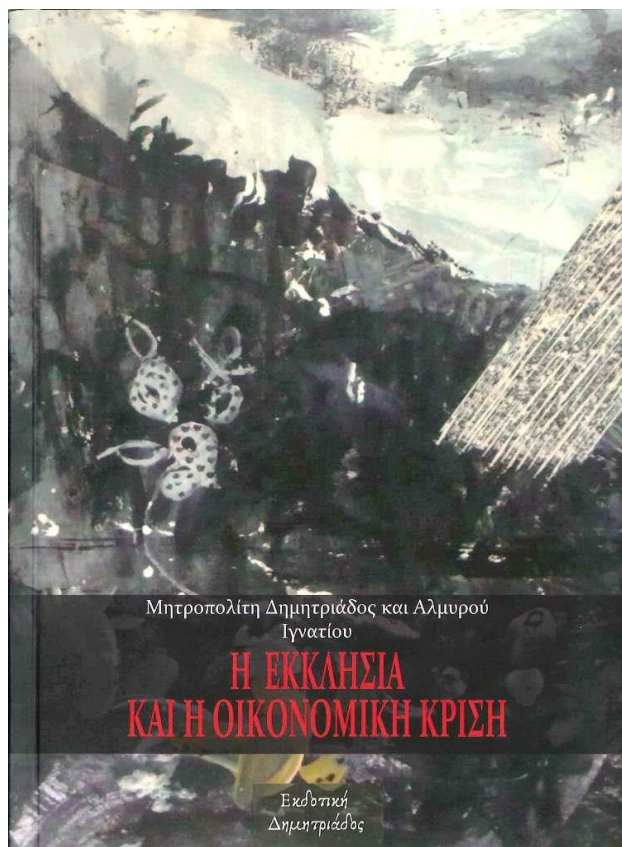
Ορθοδοξία και συναφειακή θεολογία:

Εναύσματα από την εκκλησιαστική παράδοση

Αφιέρωμα του περιοδικού Journal of Eastern Christian Studies

(τεύχ. 1-4, 2017)

Το παρόν τεύχος του έγκριτου διεθνούς περιοδικού περιλαμβάνει τα κείμενα του συνεδρίου με θέμα «Ορθοδοξία και συναφειακή θεολογία. Εναύσματα από την εκκλησιαστική παράδοση», που έλαβε χώρα στο Cluj-Napoca τον Μάιο του 2013 και διοργανώθηκε από την Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών σε συνεργασία με το Ρουμανικό Ινστιτούτο Διορθοδόξων, Διαχριστιανικών και Διαθρησκευτικών Σπουδών (Cluj-Napoca), το Κέντρο Ορθοδόξων Χριστιανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Fordham (Νέα Υόρκη), την Έδρα Ορθοδόξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Münster, το Χριστιανικό Πολιτιστικό Κέντρο Βελιγραδίου, το Κέντρο για τη Μελέτη του Πολιτισμού και του Χριστιανισμού (Βελιγράδι), το Βιβλικό Θεολογικό Ινστιτούτο Αγίου Ανδρέα (Μόσχα) και το Ευρωπαϊκό Forum Ορθοδόξων Θεολογικών Σχολών (EFOST, Βρυξέλλες). Στα κείμενα αυτά, με αφετηρία παραδείγματα από την εκκλησιαστική παράδοση, επιχειρείται να εξεταστούν κριτικά ο συναφειακός χαρακτήρας της ορθόδοξης θεολογίας και η σχέση της σύγχρονης ορθόδοξης θεολογίας με τη λογοτεχνία, την ερμηνευτική, την οικονομία και την πολιτική, καθώς και μια επανεξέταση βασικών πτυχών της νεοπατερικής σύνθεσης, της ευχαριστιακής θεολογίας, των ιερών κανόνων, της σεξουαλικότητας και της θεολογικής ανθρωπολογίας, κ.ά.

Η Εκκλησία και η Οικονομική κρίση

Μητροπολίτη Δημητριάδος και Αλμυρού Ιγνατίου

Πρόλογος: Kevin Featherstone, London School of Economics

Βόλος, Εκδοτική Δημητριάδος 2017

Το βιβλίο αυτό περιλαμβάνει την ομιλία του του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Δημητριάδος και Αλμυρού κ. Ιγνατίου η οποία έλαβε χώρα στο London School of Economics του Λονδίνου, τον Νοέμβριο του 2014. [...] ο Μητροπολίτης Ιγνάτιος πραγματεύθηκε τα ακόλουθα τέσσερα βασικά θέματα: 1. την κοινωνική παρουσία και αποστολή της Εκκλησίας σήμερα, στο πλαίσιο της ελληνικής κρίσης, 2. τις αστοχίες της ίδιας της Εκκλησίας στο παρελθόν, ... 3. μια κριτική –από μια σαφή θεολογική οπτική– των οικονομικών ορθοδοξιών του παρόντος, οι οποίες ... παραμελούν τη διάσταση της κοινωνικής ευθύνης και επιβάλλουν νεοφιλελεύθερη «πειθαρχία» με έναν τρόπο που διογκώνει τη δυστυχία και τη φτώχεια και 4. το περίγραμμα ενός πρακτικού σχεδίου δράσης για την Εκκλησία. Η διάλεξη διακρίνεται για τη σαφήνεια και την εμβρίθειά της... Ανεξάρτητα από την πίστη ή την απιστία του αναγνώστη, τα θέματα που αγγίζει είναι σημαντικά και αξίζει να στοχαστεί κανείς πάνω σε αυτά ... Λίγοι θα μπορούσαν να αμφισβητήσουν τον ιστορικό ρόλο της Ορθόδοξης Εκκλησίας στη διαμόρφωση της σύγχρονης Ελλάδας... Ο τρόπος με τον οποίο η Εκκλησία απαντά στις παρελθούσες αστοχίες της και αντιμετωπίζει τις προκλήσεις του παρόντος αποτελεί μια κρίσιμη παράμετρο για το πώς η Ελλάδα θα πορευτεί στο μέλλον.

(Από τον πρόλογο του Kevin Featherstone)

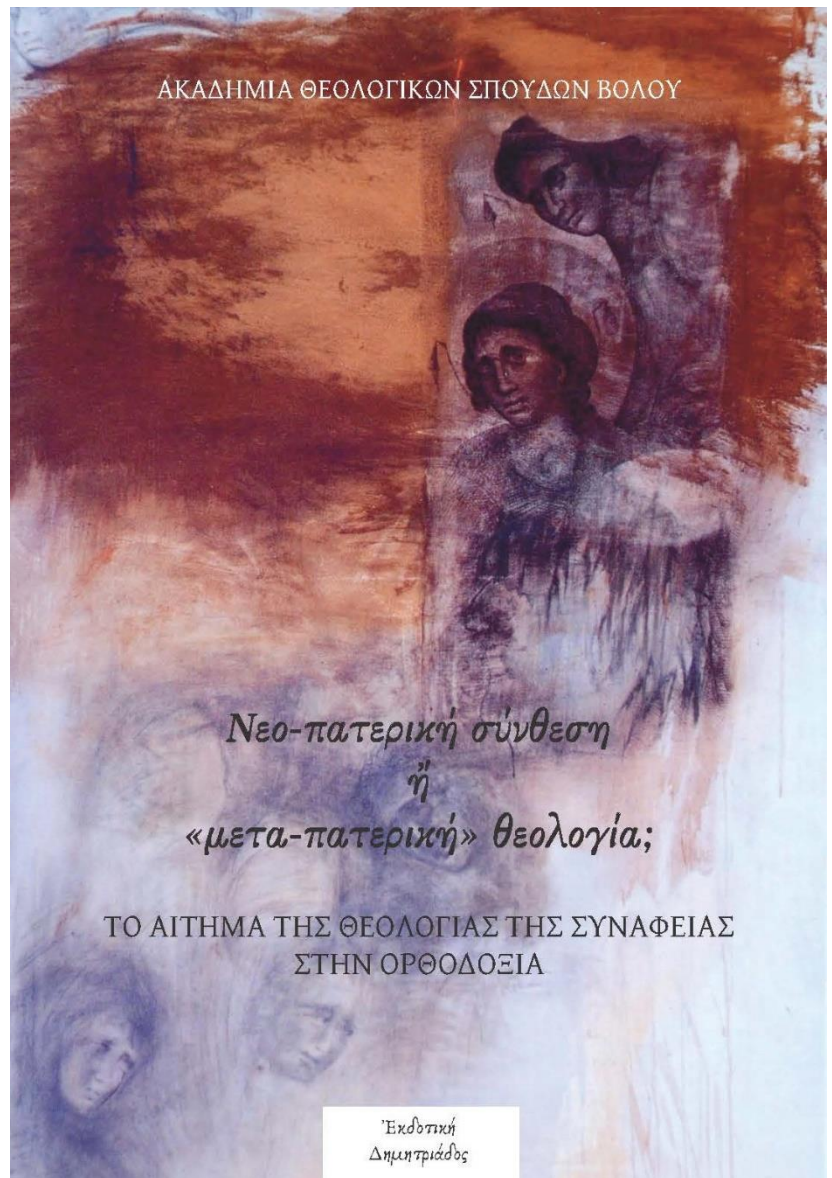

**Νεο-πατερική σύνθεση
ή «Μετα-πατερική» Θεολογία:
Το αίτημα της θεολογίας της
συνάφειας στην Ορθοδοξία**

**Παντελής Καλαϊτζίδης-Νικόλαος
Ασπρούλης (επιμ.) Εκδοτική
Δημητριάδος, Βόλος, 2019**

Η σύγχρονη ορθόδοξη θεολογία σηματοδεύτηκε αποφασιστικά από την προγραμματική διακήρυξη του π. Γεωργίου Φλωρόφσκυ για την ανάγκη «επιστροφής στους Πατέρες». Έκτοτε, ένας ικανός αριθμός ορθόδοξων θεολόγων από όλο το φάσμα της ορθόδοξης θεολογίας θα ακολουθήσει το πρόσταγμα αυτό, διαμορφώνοντας την αποκαλούμενη «νεο-πατερική σύνθεση». Παρά την ανανέωση αυτή, η ορθόδοξη θεολογία παρέμεινε ουσιαστικά απύσχα για το μεγαλύτερο μέρος του 20ού

αιώνα τόσο απέναντι στις σύγχρονες θεολογικές εξελίξεις, όσο και στις προκλήσεις της νεωτερικής και μετανεωτερικής σκέψης. Αντίθετα, φαίνεται ότι «προτίμησε» να παραμείνει προσκολλημένη περισσότερο στην ανάγκη απελευθέρωσής της από τις «δυτικές επιρροές». Οι διαπιστώσεις αυτές θέτουν αναπόφευκτα ορισμένα επείγοντα ερωτήματα: Είναι άραγε η θεολογία της συνάφειας, που λαμβάνει χώρα μόνο σε συγκεκριμένες ιστορικές και πολιτισμικές συνάφειες και ως απάντηση σε συγκεκριμένα ερωτήματα και προκλήσεις, δυνατή και θεμιτή στο πλαίσιο της ορθόδοξης προβληματικής; Μπορεί η Ορθοδοξία να είναι πιστή στην Παράδοση και ταυτόχρονα συναφειακή ή μήπως τελικά ή «επιστροφή στους Πατέρες» χωρίς τή συναφειακότητα τείνει νά μεταβληθεί σε ειδωλολατρία και ορθόδοξη ιδεολογία; Ο παρών τόμος περιλαμβάνει τα Πρακτικά του συνεδρίου που έλαβε χώρα στον Βόλο στις 3-6 Ιουνίου 2010 και διοργανώθηκε από την Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου σε συνεργασία με το Κέντρο Ορθοδόξων Χριστιανικών Σπουδών του Fordham University (Νέα Υόρκη), την Έδρα Ορθοδόξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Münster (Γερμανία) και το Ρουμανικό Ινστιτούτο Διορθόδοξου, Διαχριστιανικού και Διαθρησκειακού Διαλόγου (INTER) Cluj-Napoca.

*Ναρκισσισμός και Αυτοθεματοποίηση
στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης*

Γιώργος Κίσσας
π. Βασίλειος Θερμός
π. Χαράλαμπος Παπαδόπουλος
(Λίβυος)

Εκδοτική Δημητριάδος
Βόλος 2019

**Ναρκισσισμός και αυτοθεματοποίηση
στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης**

**Γιώργου Κίσσα, π. Βασίλειου Θερμού και π. Χαράλαμπου Παπαδόπουλου
Βόλος, Εκδοτική Δημητριάδος, 2019**

Το ακαδημαϊκό έτος 2017-18, για έκτη συνεχή χρονιά, η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου διοργάνωσε τη σειρά ομιλιών και εκδηλώσεων «Διάλογοι Θεολογίας και Ψυχολογίας» με θέμα: «Ναρκισσισμός και αυτοθεματοποίηση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης». Με τους Διαλόγους αυτούς, που η Ακαδημία του Βόλου διοργανώνει σε συνεργασία με την Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση «Πορεία Υγείας» και τον Σύνδεσμο Νέων της Ι. Μητροπόλεως Δημητριάδος, η Ακαδημία επιχειρεί αφενός να μοιραστεί σκέψεις και προβληματισμούς με την κοινωνία των πολιτών και αφετέρου να συμβάλει στον ζητούμενο διάλογο θεολογίας και ψυχολογίας, θεολογίας και επιστημών του ψυχισμού. Η παρούσα έκδοση περιλαμβάνει τα κείμενα του Γιώργου Κίσσα και του π. Βασιλείου Θερμού από την εκδήλωση του Βόλου. Στο αρχικό σώμα των κειμένων της εκδήλωσης ήρθε να προστεθεί και το κείμενο του π. Χαράλαμπου Παπαδόπουλου (Λίβυου). Όλα τα κείμενα εστιάζουν στη διαπιστωμένη πια κατάσταση ότι ο άνθρωπος σήμερα είναι ο άνθρωπος της οθόνης και τα προβλήματα που πηγάζουν από αυτή σχετικά με την οικοδόμηση του εαυτού.

Θεολογία της μετανάστευσης στις Αβρααμικές θρησκείες:

Ιουδαϊσμός, Χριστιανισμός, Ισλάμ

Elaine Padilla και Peter C. Phan (επιμ.)

Μετάφραση: Νίκος Κουρεμένος, Πρόλογος: Θανάσης Ν. Παπαθανασίου

Βόλος, Εκδοτική Δημητριάδος, 2019

Ανάμεσα στα κοινά χαρακτηριστικά που συνδέουν τις τρεις κοινές θρησκευτικές παραδόσεις, δεν χωρά αμφιβολία ότι η μετανάστευση κατέχει μια τιμητική θέση. Μια μεταναστευτική ενέργεια αποτελεί ένα καθοριστικό σημείο στην ιστορία της καθεμίας από τις τρεις αυτές θρησκείες: η πορεία του Άβραμ, του οποίου το όνομα θα αλλάξει σε Αβραάμ, από τη Χαράν στη Χαναάν, του Ιησού από τη Γαλιλαία στην Ιερουσαλήμ και του Μωάμεθ από τη Μέκκα στη Γιαθρίμπ (Μεδίνα). Παρότι η κάθε μια απ' αυτές τις μεταναστεύσεις ή πορείες έχουν επενδυθεί από τους εκπροσώπους των τριών θρησκειών με διαφορετικές θρησκευτικές και θεολογικές σημασίες, και οι τρεις από κοινού θεωρούνται παραδειγματικές ανταποκρίσεις πίστης και υπακοής στη θεϊκή εντολή. Επιπλέον, χωρίς τα συχνά κύματα μετανάστευσης, μαζικής μάλιστα κατά καιρούς, με ολόκληρους πληθυσμούς σε πορεία/μετακίνηση ως συνέπεια της εξορίας ή της διασποράς, των κατακτητικών πολέμων ή των ιεραποστολικών δράσεων, οι συγκεκριμένες θρησκείες δεν θα μπορούσαν να γίνουν αυτό που είναι σήμερα. Το ανά χείρας βιβλίο [...] παρουσιάζει τη *θεολογία της μετανάστευσης* που περιέχεται στα ιερά τους κείμενα, τις παραδόσεις και τις πρακτικές (Από την εισαγωγή του βιβλίου).

Διοικητικό Συμβούλιο:

Μητροπολίτης Δημητριάδος και Αλμυρού κ. Ιγνάτιος,

Πρόεδρος

Παντελής Καλαϊτζίδης, Δρ. Θ., Διευθυντής

π. Γρηγόριος Παπαθωμάς, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής

Πανεπιστημίου Αθηνών και Ορθοδόξου Ινστιτούτου

Αγίου Σεργίου Παρισίων, Πρόεδρος Ευρωπαϊκού Φόρουμ

Ορθοδόξων Θεολογικών Σχολών

Χρήστος Καρακόλης,

Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Δημήτριος Μόσχος,

Αν. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Αγγελική Ζιάκα,

Αν. Καθηγήτρια Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη,

Αν. Καθηγήτρια Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ

π. Δημήτριος Μπαθρέλλος,

Διδάσκων στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο,

Επισκέπτης Καθηγητής στο Ινστιτούτο Ορθοδόξων Χριστιανικών

Σπουδών του Cambridge

π. Χρίστος Χαχαμίδης,

Δρ. Θεολογίας, Κληρικός Ι. Μητροπόλεως Δημητριάδος

Επιστημονική Ομάδα:

Νικόλαος Ασπρούλης, Δρ. Θεολογίας, Αναπληρωτής Διευθυντής

Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου, Διδάσκων στο ΕΑΠ

π. Αμφιλόχιος Μήλτος,

Δρ. Θεολογίας, Κληρικός Ι. Μητροπόλεως Δημητριάδος

Γεώργιος Βλαντής, Master Θεολογίας, Διευθυντής του Συμβουλίου

Χριστιανικών Εκκλησιών της Βαυαρίας

Αικατερίνη Πεκρίδου,

Master Θεολογίας, Εκτελεστική Γραμματέας για τον

Θεολογικό Διάλογο στο Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Εκκλησιών

Νίκος Κουρεμένος,

Ερευνητικός Εταίρος στο Ίδρυμα Θρησκευτικών Μελετών της

Μπολόνια

Ομάδα επιμόρφωσης για το μάθημα των θρησκευτικών:

Απόστολος Μπάρλος, Master Θεολογίας

Όλγα Γριζοπούλου, Δρ Θεολογίας

Βάσω Γώγου, Πτυχιούχος Θεολογίας και Φιλολογίας

Σουλτάνα Γκαργκάνα, Master Θεολογίας

Αντώνιος Παναγάκης, Πτυχιούχος Θεολογίας και Παιδαγωγικών,

Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Τάνια Αβέλλα, Master Παιδαγωγικών

Υπεύθυνος Βιβλιοθήκης:

Χαράλαμπος Μπάρδας, Βιβλιοθηκονόμος, MSc.

Υπεύθυνος Ορθόδοξης Θεολογικής Ψηφιακής

Βιβλιοθήκης & σχεδιασμός εντύπου:

Φιλοκτήμων Σταμόπουλος - Σαμαράς,

Πτυχιούχος Θεολογίας

Υπεύθυνοι internet & διαχείρισης ιστοσελίδων:

Αλέξανδρος Ιατρίδης, Δρ Μηχ. Μηχ/κων,

MSc Computer Science

Παναγιώτης Θεοδοσίου, Πτυχιούχος Πληροφορικής

Επιστημονική βοήθος:

Ζωή Τσιάμη, Πτυχιούχος Παιδαγωγικών

Υπεύθυνη εκδόσεων:

Ελένη Μούρσα, Πτυχιούχος Θεολογίας

Γραμματεία:

Κλαίρη Νικολάου, Πτυχιούχος Θεολογίας,

Master Παιδαγωγικών

Βαλίλα Γιαννουτάκη, Master Θεολογίας

Χώρος: Συνεδριακό Κέντρο Θεσσαλίας

Μελισσάτικα, Βόλος

On line παρακολούθηση

και συμμετοχή στις συνεδρίες και τις εκδηλώσεις:

www.acadimia.org & www.imd.gr

(μέσω του ραδιοφωνικού σταθμού

«Ορθόδοξη Μαρτυρία», 104 FM στο Internet)

Πληροφορίες:

Τηλ. 24210 93553, 93573

Fax 24210 77115

Ταχυδρομική Διεύθυνση:

Τ. Θ. 1308, Τ. Κ. 38001 Βόλος

www.acadimia.org

 info@acadimia.org

 Volos Academy for Theological Studies

 @VolosAcademy1

www.ekdotikidimitriados.org

 ekdotiki.dimitriados@acadimia.org

volosacademypublications@gmail.com

 Εκδοτική Δημητριάδος